

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 43dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyébként pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindeféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

Ez évi folyamból még teljes számú példányokkal szolgálhatunk.

FOGLALAT: Magyar-és Erdélyország (megszüntetési; halál-
zások; A' társas szabadság köre; Országgy. közlemény; jan.
30kai főrüdi ülésben a' z-i püspök beszédj. 's igazolásának
veleje a' turopoliai ügyben; febr. 1jén 152 ker. ülésb. a'
magy. nyelv tárgyában érkezett k'kir. leirat iránti tanácsko-
zások és határozat, továbbá a' f'isp. eskümlinta fölötti vi-
tatkozás 's közbe vegyült ingerültség és hallgatósági bot-
rány; febr. 3kán orsz. ülésb. a' KK. és Rknél a' magy. nyelv
iránti leirat kerületi elfogadatlanság megállapítását, a' horvát
követek latin felszólalása rendesen kihallgattatik 's a' váro-
si rendelet tárgyalatása megkezdetik; Legújabb: febr. 5kén
főrüdi orsz. ülésben a' turopoliai panasz, bevezetetik 's en-
nek és csatolmányának mellőztével általánoson kéretik meg
a' fels. hogy a' horvátors. kicsepangásokra nézve igazság
szigorú kiszolgáltatása mellett az anyaország és kapcsolt
részek nyugtassanak meg; budapesti napló; Dunánk jege be-
állott; színházi krónika; szükpénzűség m. sok táncvizalom;
jégkármentesítő e g y e s ü l e t Zólyommezeyei közgyűlés;
követutasítások 's hatósági körlevelek; tájékoztató a' bihari
ügyekhez; Miskolcz városi tisztújítás; 's más érdekesek; 'sat.
Spanyolország (Zavargás Saragossában a' nemzettség
lefegyverzetése miatt).

Angolország (O'Connell pöre 's előkészületek a' parla-
menii ülésekhez).

Franciaország (A' választóírat átnyújtása 's lapvé-
lemények az utóbbi vitákról).

Görögország (Az alkotmányi okirat vége).

Oroszország (A' zsidók üldöztetése 's áttelepítés általi ká-
rosulása).

Olahország (Nagy marhavészesség 's farkas-pusztítás.
Értesítő).

Magyarország és Erdély

Öcs. 's ap. kir. f. évi jan. 27iki legf. kézira-
tában Skarbek Szaniszló grófot, érdemei kegyelmess
megismerésül, a' magyar kir. Sz. Istvánrend középke-
resztjével díjmenten legf. méltóztatott fölrüházni. —
Özvegy gróf Ráday Pálné asszony szül. b. Prónay
Ágnes f. febr. 6kán életének 72dik évében ideglázban
jobbélre szenderült. Tetemei a' mindenképp méltán
tszett diéső tulajdonu hölgynek Péczelen a' nemzetsé-
gi sírboltban takarították el. Elhunytát országsszer-
tes számos ismerős 's rokonin kívül főleg gr. Ráday László,
gr. Ráday Gedeon országgy. követ, b. Prónay Al-
bert pestmegyei f'isp. helyettes, gr. Nádasdy Anna (b.
Prónay Istvánné) gr. Nádasdy Etelka 's Liphay Imre
Alexandria árvejával kesergik. Béke hamvadó marad-
ványira! —

A' kir. szabadító révkomáromi biztosító-társas-
ság igazgatója bucsi Szabó Lajos több ns megye th.
f. febr. 3kán meghalálozván, a' társaságnak f. hó 6kára
tűzött közgyűlés, ugyan ezen hó 13dik napjára halasz-
tatott kisgyűlési végzés következtében.

A' társas szabadság köre.

Az ember társas életre születik: bölcsőjében szere-
tő anyja ápolja; a' szűz szeretett ifju karjain boldog; a'
férfi gyermekei boldogulásán leli örömét, kiknek kar-
jai között elvégre jobb életre átszenderül. Azon magá-
nyos állapot, mellyben a' természeti jog megalapítója
az embert képzelték, társas természetű egyenes el-
lentében van; abban lehető boldogságát nem lehet-
né, azt egyedül társas életben érheti el.

A' társaság alkatrészei: az ember testi 's lelki te-
hetségeivel, és a' mindennemű vagyon.

A' testi 's lelki tehetségek kimivelést igényelnek
's akkor használásuknak határit szabja ki a' természet,
és a' társas törvények; ugy szinte mindennemű vagyon
használásának is.

A' társas szabadság tehát a' testi 's lelki tehetsé-
gek, és a' vagyon használásán alapszik; — 's mennél
inkább távoznak a' használásukat szabályzó törvények
a' természet örök törvényétől, annál keskenyebb, —
's mennyivel czélszerűbbek v. hiányosbak, azon arány-
ban tágasb, keskenyebb a' társas szabadság köre.

A' vagyon mikénti használhatása minden társa-
ságban törvények által meg van állapítva, czélszerűen
é vagy sem? más kérdés. Hazánkban a' fekvő vagyon
milly czélszerűleg használható? miként lehet eladni
venni 'stb. egyik másik jószágot? meg van vitatva; en-
nek tekintetében kellő társas szabadságban szükölköd-
dünk, minek szomoru következtét az egész nemzet
sinyli. —

A' testi tehetségek használását korlátozzák a' czé-
hek 'stb. —

A' lelki tehetségeket? — A' gondolat, mint a' szem
látása, korlátlan, sőt léten, valóságon tul emelkedik
végtelenig. Szó és írás által közöljük gondolatunkat má-
sokkal; ha igazak, — az igazság ismerete csak jóra ve-
zethet; ha pedig szó és írás nem igazak — meggyőző-
hessünk róla, 's ártalomra nem lesznek.

A' személy-'s vagyonszabadság eszközlése teher-
rel jár; vagy is, hogy a' vagyont 's testi és lelki tehet-

ségeket a' törvény- szabta korlátok között háborittat-
lanul használhassuk, — a' törvény és rend fenntartásá-
ra 'stb. kellő költségek kívántatnak; ki tehát személy-
's vagyonszabadságban részesülni 's a' társas szabadság
üdvét élvezni kívánja — természetesen az illy közter-
heket is kell viselnie.

Angolország 's más miveltebb népek abban sze-
remségek, hogy közterheiket nagy részben más népek
által fizetetik, mit az ipar utján létre hozott kelemék
áruhatása által eszközölnek, — azért Angolország az
egész világ népeivel kereskedési szerződésekre lépven,
áruinak szabad bevitelét 's áruhatásukat biztosítani
ügyekszik. —

Az ember véges lény 's üdvös működéseinek határi
a' felebb érintett társas alkatrészek körében foglaltat-
vák; azokon tul minden hialom. Fejthesse ki min-
den ember testi 's lelki tehetségét, 's azokat a' termé-
szet örök törvényszerű korlátai között használhassa:
ugy szinte mindennemű vagyont is; akkor olly szabad-
ság nemével fog birni, minővel eddig az ég alatt egy
nép sem. — B-n.

Országgyűlési közlemény.

Jan. 30kán a' 89 főrüdi ülésben a' nm. z-i püs-
pök által tartott beszéd 's igazolás veleje köv. volt: E-
zen egész ügyben főszerepet játszik a' hatósági autonó-
mia eszméje; mi, ha egyes megyékre nézve illetlen ép-
séget igényel: a' társországokra nézve meg inkább fen-
tartandó. Már pedig, ha a' t. RR. felirásjavaslata elfo-
gadhatnék, épen a' társországok autonómiaja sörtetnék
meg, mennyiben ez által a' társországok követválasztá-
sa mondatnék ki érvénytelennek, holott Horvát- és Sla-
vonia országokban (a' kapcsolt részeket előadásában
folyvást így nevezé) nincs megyei, városi, püspöki vagy
káptalani hatóság, melly e' választás törvényességét ké-
sége hozta, annál kevesebbé érvénytelennek mondotta
volna; 's alig kelt ki ellene egyéb mint a' turmezei gróf
's néhány magnás ur. Miután tehát Horvát- és Slavonia
országok hatóságai érvényesnek ismerik a' követvá-
lasztást, azt ezen országok autonómiajának sérelme nél-
kül fessegetni nem lehet. Ezzel végezném beszédemet,
de miután a' t. RR. üzenetjökben a' történetk fessegeté-
sibe becsátkozna: felvilágosításul egyet'smást megem-
liteni szükségesnek tartok. Mondják a' RR., mikép tény
az: hogy a' horvátországi követek megválasztása végett
m. é. apr. 22ikére volt kiüzve a' tartományi közgyű-
lés; tény az, hogy azon közgyűlés akkor meg sem kez-
detett; tény az, hogy bátor a' tartományi közgyűlés el-
halasztottnak nyilvánított 's annak megtartására uj
határidő nem tűzetett, mégis harmadnapon csakugyan
megtartott! Igen, de a' körülmények kellene tudni a'
t. RRnek, ha vajjon meg lehetett é kezdeni a' gyűlést?
mert ha volt körülmény, melly miatt a' gyűlés a' kitűzött
napon meg nem kezdethetett, abból, hogy másnap kez-
detett meg, törvényteleniséget következtetni sehogy sem
lehet. Az, hogy az elhalasztott gyűlés tartására uj ha-
táridő nem tűzetett, nem tény, mert az 24 órával előbb a'
conferentiában szintgy elnökileg tűzetett ki mint az e-
lőbbi, melly idő alatt az alig egy pár órányira lakó tur-
mezeiek könnyen megjelenhettek volna, ugy hogy e' mi-
att inkább azok panaszkodhatnának, kik távolabb lak-
nak ugyan, de az első gyűlésre is meghivattak 's joguk
is lett volna megjelenni; koránsem pedig a' turopoliaiak,
kik az első gyűlésre sem hivattak meg, mint kiknek orsz.
gyűlésen semmi dolgot. A' turmezei nemcsak szemé-
lyes 's egyenes befolyását a' tartományi gyűlésre sem
törvényből, sem gyakorlatból be nem lehet bizonyítani.
Törvény iránta nem létezik, a' gyakorlat pedig ellenke-
zőt mutat: de a' dolog eszméjével sem férhet az meg,
hogy 2800 nemes ember (ennyi van Zágráb-megyében)
tartományi gyűlésre két képviselőt válasszon, és mégis
mindenk képviselt egyed külön-külön személyesen is
annyi befolyással birjon, mennyivel bir az öket össze-
sen képviselő két követ; hát még olyanok mikép köve-
telhetnének illy személyes befolyást, kik otthon megyé-
jökben sem folynak egyenesen a' tanácskozásokba, ha-
nem csak a' helységek birái által képviseltek? Ugy
jut eszembe, mult alkalommal valaki a' turmezeiket a'
magyarországi Hajdukhoz hasonlítá. Igen, de a' magyar-
országi Hajduknak semmi személyes befolyásuk nincs
a' magyar országgyűlésre. Egyébiránt ezek taglalatá-

sa nem ide való, mit a' t. RRnek sem leheté vala tenni,
ha igaz hogy Horvát- és Slavonia országok belviszo-
nyaiba avatkozni nem akarnak. A' tartományi gyűlés-
tartás módja nem törvényen ugyan, de törvényerővel bi-
ró százados szokáson alapul; 's ha mi azt kérnök most
az alsó tábla javaslata szerint, hogy ő fels. uj tartományi
gyűlés-tartást eszközölni méltóztassék: már akkor az
előbbi tartományi gyűlés törvényteleniségét mondanók
ki. Ez pedig Horvát- és Slavonia országokra igen fáj-
dalmas lenne 's csak az ingerültséget szaporitná. Mi a'
438 nemes kérelmét (a' zágráb-megyei 438 nemesnek
a' tárgyalás alatti második üzenethez mellékelt petitió-
ját) illeti: nem akarom bírálni, vajjon képesek é ök illy
petitio benyújtására? vagy magok irták é ök alá való-
sággal mindnyájan a' kérelmet vagy sem? mert illyes
petitioók készítésinél, jól tudják a' m. f'RR., milly mes-
terséggel szokás élni; erről tehát ha talán tudnék is né-
melly figyelemre méltó adatokkal szolgálni, nem szó-
lok; hanem csak azt kérdem, hogy 438 zágrábi nemes
micsoda 2800 ellenében? már a' petitionalisták cse-
kely száma is oda mutat, hogy a' többség másképp gon-
dolkozik; de ha még 1000 járulna is ezen petitionalis-
tákhöz; még akkor is csak egy megyét képviselnének,
mellynek ellenében ott állna még a' többi 5 megye, ott
állnának a' városok, f'ispánok, püspökök és káptala-
nok. Mi a' 438 nemes petitiójához mellékelt csatolvá-
nyokat illeti: az első azt mutatja, hogy 1708ban, a' ma-
gyar országgyűlésen a' magnások közt meghasonlások
voltak, mellyek otthon 1709ben kiegyenlítették; ugy
hogy ebből mindent következtethetni, csak azt nem, a'
mire fel van idézve; ebből minden buzgóssága mellett sem
fogja megmutathatni a' turmezei gróf, hogy a' turmezei
nemesnek a' tartományi gyűlésre közvetlen befolyása
van. A' 2ik csatolmány pedig olyanokul szól, kik a' tart.
gyűlésre meg szoktak hivatni, 's ha meg nem jelennek,
annyszor mennyiszor 100 frtra büntetettek. Ugy de
a' turmezeiek nem szoktak meghivatni, 's így meg nem
jelenésükért nem is büntetettek soha. Van azonban még
is egy ünnepély, mellyen jelen szoktak lenni, ez pedig
a' bán beiktatásnapja, midőn a' piaczon ünnepély-eme-
lés végett rendbe szokás őket állítani. Onnan tehát, hogy
némellyek a' tartományi gyűlésre meghivatnak, nem kö-
vetkezik, mintha a' turmezeiek is meghivatnának, és ugy
mint Magyarországon, habár különben jogokra nézve
minden nemes egyenlő is, az országgy. tanácskozásban
mégis minden nemes személyesen részt nem szokott
venni. Ezután saját személyére fordítá
be szédét a' m. püspök elkeseredve köv. mondván:
Minthogy azon gyanusitások, mellyek egy időtől
fogva személyem ellen irányoztatvák, szünni nem akar-
nak, sőt nyilvános gyűlésekben, országgyűlési nap-
lókban, egyébként is fölhozatnak, mellyek nemcsak szemé-
lyes characteremre, de szent hivatásomra is a' legsűrűbb
homályt hárithatnák, ha minden felvilágosítás nélkül ma-
radnának, kénytelenítetem ismét cs. kir. Fön. és a' m.
F'RR. előtt némelly adatokkal az iránt előállani, mit is,
reményem, kegy. megengedend cs. kir. Föhged annál
inkább, minthogy én sem természetem, sem állásomnál
fogva becsületem igazolása tárgyában olly utak 's mó-
dokra nem vetemülhetek, mint a' melly utak és módok
ellenem használtatnak: én a' tények elferdítése, kohol-
mányok 's egyéb illy alacsony fogások által nem szok-
tam, nem tudok az emberek kedélyeire hatni; nekem
csak e' helyen, mellyet alkotványunk jótékonyasága mel-
lett a' fels. kegyelméből foglalom el, nyilik meg igazolá-
somnak egyenes tisztet utja. Nem elég t. i. hogy a' leg-
közelebb társországi közgyűlekezt eredményei alatto-
mos működésimnek tulajdonítottak; már most az is-
mert zágráb-megyei tisztújítószék szomoru esetei is e-
gyenesen rám hártatnak: az mondatik t. i. hogy én egy
levelet irtamegész megyém papságának, mellyben én azt
pártoskodásra ilirekkel szövetkezésre serkentém hogy
én az ilirek mellett kerteskedtem, ezeket meg ezeket
költöttem e' czéla, 's több efféle. A' vád nem egyéb,
egy, általam néhány plebánusnak irt, 's azonnal felol-
vasandó levelem elferdítésén alapított pusztá kohol-
mánynál. Tudniillik súlyos betegségemből fellábadoz-
ván, és Zágrábból elutazni kénytelenítetvén, minthogy
elutazásom néhány héttel előbb esett a' zágrábi tisztú-
jítószék hatánapjánál, ugyanazon megye f'ispánja meg-
kért személyesen, miszerint hagynám meg azon plebá-

nusoknak, kik számos köznevet számlálnak hibeik közt, hogy ők ezeket voksaik eladásától 's pártoskodásoktól visszatartóztatnak, őket a' tisztujtószeknél csendes, tisztos magaviseletre serkentének; minthogy értésére esett, hogy a' voksaik vásárlása 's különféle fenyegető készülétek már nagy divatban vannak a' gyűlésben, 's félvén, nehogy kicsapongások történjenek a' tisztujtószekek alkalmakor, hozzáadván, hogy eldönm a' püspökök sem szoktak volt soha megtagadni illy felszólító levelet, midőn aziránt a' megyék főkörmányzói által megkértek. Én gondolván, hogy az egyházi hatóság köréhez tartozik, a' csend, rend és erkölcsiség fűntartására, botrányok megelőzésére közremunkálni tehetsége szerint: erre magamat hajlónak nyilvánítám, 's csak arra kértem a' főispánt: adná írásban kívánatát, hogy tudnám, kik azon plebánusok, kikhez intézendő volna a' felszólítás. Erre egy levelet kaptam a' főispántól, melly itt fekszik előttem eredetiben, 's mellyel mindenkinek szolgálók szívesen, ki azt látni, vagy olvasni kívánná. Ezen irat következtében én egy levelet irtam, nem ugyan egész megyém papságához, mint a' vádló, szokása szerint igazsággal ellenkezőleg, állítja, hanem csak azon nyolcz plebánushoz, kik ki valának jelölve a' főispán levelében. Ezen levelet, es. kir. Főhűséged kegyes engedelmével elolvasom szórol szóra, annál örömebb, mivel épen ezen levél az, mellyben a' vádló követelt pártoskodásimnak, illirekkel szövetkezésimnek, korteskedésimnek achillesit vélte föllelni, 's minthogy épen ezen levél az, melly már jóval a' magyar országgyűlés előtt Pest vgye közgyűlésén idéztetett egy magyar lap szerkesztője által nagy lelkesedéssel, nem tudom, milly példányban vagy kivonatban, de melly idézés figyelmet gerjesztett országzerte, 's ellenem a' kedélyeket jó formán felingerlette. Erre felolvasá a' levelet, mi bevezetését elhagyván, csupán gyanúsított részét közöljük: Ex incidenti proxime suscipiendae Magistratus Inc. Comitatus Zagrabienis restaurationis Itam D. Vestram, in cufus parochiae gremio numerosam nobilitatem domiciliarium comperio, ope harum fiducialiter ac sub rosa provocandam esse duxi, ut ejaubus, pauperioris praesertim sortis nobilibus, tempore ac loco accommodo, instar suae privatae adhortationis pastoralis, ac propensi consilii, dilucide exponat: in solemni actu restorationis rem gravissimam agi, cum non nisi delectu optimarum et integerrimarum personarum magistratum communium patriae bono prospici possit; quare eos inprimis cautos esse debere, ne peccaminosa inconsiderantia, et abusu praerogativae nobilitatis, minus dignis suffragia dando, conscientiam suam contaminent, cuncta illic cum moderamine, pacataque sobrietate tractari debere, ne antenatorum et nobilitatis croaticae gloriam, quae decursu retroactorum saeculorum libertatis debitum modum servare scivit, quopiam inconcinno et turbulento facto obscurari contingat; porro ne insanis suggestionibus aures praebent, aut a quocunque agitatore sese infascinari sinant, idque eo minus; quod quemvis electorem, recto conscientiae dictamini non obsequentem, ast votum suum quocunque pretio vendentem, onus responsionis coram tribunali divino mansurum sit; dein dedecorosum et nomine nobilitari prorsus indignum esse: votum suum privato cuicunque sollicitatori, sive pro pecunia, sive erga vilem haustum vini addicere; praeterea autem coeca ambitione in transversum actos, ordinisque publici turbatores cum suis asseclis actioni fisci magistratualis et poenis legalibus obnoxari. Proinde satagat eadem D. Vestra prudenti persvasione sua nobiles ejates eo adducere: ut se potissimum opinioni et iudicio supremi Cottus moderatoris, aliarumque personarum dignitates et officia gerentium, generis nobilitate, et opulencia clararum, scientia praeterea, uti et pondere comparatorum sibi meritorum ac honestate conspicuarum, hocque modo nobilitatis fiducia praefereuter dignarum, conformare contendant. Deposcit sane munus curatorum: ut genuinis officiorum quoque civilium conceptibus animos suorum imbuant, et in succollamen boni communis, rectique ordinis impensa pastoralis opera et cooperatio quovis tempore Clero eximium decus, et meritam laudem peperit, ut adeo nullus diffidam titulatam D. Vestram praevidiam provocationem meam prono suscepturam animo, eique sanis ac providis consiliis modo, quo fieri potest, meliori responsorum; qui in reliquo piis ad aram precibus impense commendatus persevero Zagrabiae die 7a Maji 1842. addict. in Christo Georgius Eppus m. p. Rssmo D. Joanni Krizmanich Abbati et Parocho Bisztricensi, Rev. Josepho Gallovich Dubrancensi, Ignatio Kuzmich Jamnicensi, Francisco Domin Nagygoricensi, Aloysio Budich Odrensi, Paulo Partolich Jakusseveceli, Stephano Mihalinchich Zelinensi, Joanni Zrinsechak Marochensi, Ferdinando Spissich Bedenicensi Pa-

rochis. — Már most es. kir. Főhercegséged 's a' m. fő-Rendek büles és igazságos ítéletére bízom: vajjon ezek pártoskodás, vesztegetés szellemére mutatnak-é, vagy talán épen ellenkezőre, tudniillik az illy pártoskodások és különféle celszövények eltávoztatására? Vajjon e' levelemből következhettek-é ama szomorú események, mellyek a' tisztujtószekek alkalmakor történtek; v. talán épen ezen levelem legalább lehetett volna némely hatással azok megelőzésére? Hogy itt a' főispán említettik, azt gondolom senki, ki részrehajlatlan akar lenni, rossz néven nem veheti; mert az illyféle levélben majd lehetlen azt egy két szóval nem említeni, ki a' megyének főkörmányzója, ő föls. akaratjából, bizodalmból. Mi azon szavakat illeti: sub rosa, mellyekből olly szörnyű következtetések huztak ellenem; azt gondolom, hogy ki a' Hermeneutika szabályiról kis józan fogalommal bír, nem tagadhatja, miszerint ezen szavak a' jelen üszszek kötetésben egyebet nem jelenthetnek, mint hogy a' dolgot jobbra ne üttessék, hogy valamely plebánusnak eszébe ne jusson a' levelet a' prédikáló székéből kihirdetni hívei előtt; mi az illedelemmel nem fért volna meg, egyébiránt isnémi félreértések és surlódásokra alkalmat szolgáltatott volna. Hogy az illyeket is ellehet ferdíteni, azt tudom; mert vajjon mi volna az, mit rossz akarat és a' pártoskodás lelke ne tudna el ferdíteni? mi volt ártatlanabb 's boldogítóbb hatású, ezélatú az egész emberi nemzetre nézve a' szentírásnál? és mégis vajmi sokszor, és vajmi rossz czélok, veszéles tanok gyámolítására ferdítetett az el a' régiebb 's legközelebb időkből is? elég itt ama mélyen sülyedt Lamennaist említeni. Mégis azt mondom, hogy ha egy illy levél így magyaráztatik: akkor majd minden közlekedésnek meg kell szűnni az emberek közt; mert vajjon micsoda irat leszen még e' világon, mellyet a' nemtelen szenvedélyek leggrutabb gyanúsításokkal ne illethessenek? Becsületesem mondom, hogy midőn e' levelet írom, más nem forgott szemem előtt, mint a' tisztos magaviselet fűntartása, a' botrányok eltávoztatása 's hogy az illir párt eszem ágába sem ötlött, melly akkor még nem is létezett tulajdonképen, csak a' tisztujtószekek alatt fejtve ki magát, valamint ezt a' vádlópárt sem tagadja, de nem is tagadhatja. Csak az szokott, közmondás szerint, másokat keresni kemezcze mögött, kinek az magának kedvenczhelye. Ismétlem, miszerint az illirismusról nem is álmodtam, midőn e' levelet írom; sőt azt is merem mondani, hogy ez egy levelen kívül én, csak egy szót sem ejtettem, csak egy lépést sem tettem az egész tisztujtószekek eredményeire nézve, melly tisztujtószekek lefolyta alatt ugy is messze voltam Zágrábtól, messze egész Horvátországtól, egészen más dolgokkal, leginkább pedig akkor igen gyöngé egészségem visszaállításával foglalkodván. Mi a' pénzes vesztegetésekkel illeti: ez is csak olly koholmány, mint a' többi; sőt egyenesen rágalomnak kell azt nyilvánítani, mellynek súlya alól én felszabadítom a' vádlót, mihelyt bebizonyítja, hogy én akár a' zágrábi tisztujtószekek, akár pedig a' kapesolt részek legközelebbi közgyűlékezete eredményeire, v. akármely ürügy alatt csak egy garast is adtam valaha valakinek. Hova költsem én püspökségem jövedelmeit, akár azok mindnap ezer forintot tegyenek pengőben, mint ezt minap mondá egy valaki, nagyítóúvegen nézvé azokat, akár kevesebbet? tudják azok, kik tetteimet közelebbről látják, 's kik az igazság előtt szemüket be nem hunyják, de tudja leginkább az, ki mindeneket tud, 's kinek én az iránt valaha számolni fogok, melly számadásnak én e' részben nyugodt lélekkel nézek elibe. Ismételtetett, hogy én a' magyar nemzetiség és nyelv iránt ellenséges indulattal volnék. Erre nézve már mult alkalomkor hivatkoztam nyilvános beszédimre, iratimra, egész nyilvános és privát életemre; mondám, hogy én magam magam előtt, most pedig hozzá teszem, minden becsületérző horvát ember előtt utálatossá tettem volna magamat, ha saját nemzetem ellen, mellynek létemet, 's ugy szólván mindenemet köszönöm, akármiképen indulatoskodtam volna. Nem, valóban nem tettem én ezt soha, sőt mennyire csekélységetől telt, nemzetem, hazám dicsőségére, boldogságára törekedtem mindig. Hogy más részről Horv. o. jusait, mellyre az isteni gondviselés szabta működésem körét, fentartani kívántam, egyenes, törv. utakon, módokon, azt nem tagadom. Ezt tettem, 's tenni fogom ezentulis, mert azt gondolom, hogy minden becsületes ember kötelességében áll, állásának hivatásának, a' mennyire bírja, megfelelni. Ezt tenni köteles valék azért is, mivel egyházi előljáró levén, a' hívek bizodalmtól nem nélkülözhettem, jól tudván, hogy az egyházi kormány 's elkek kormányja, 's hogy lelkeket szeretet és bizodalom képesai nélkül sikerrel kormányozni nem lehet. Ha találkoznának, kik semmibe veszik, ha gyűlöletesekké teszik magokat hazájok előtt, ez az ő gondjok;

egyházi előljárónak, még pedig polgári hivatallal felruházott egyházi előljárónak ezt tenni nem lehet, nem szabad. Ha találkoznak Horvátország némely fia, kik azt gondolják, miszerint akkor bizonyítják leginkább a' magyar nemzethez vonzó indulatjokat, midőn a' kedélyeket hevitik mindenfelé; midőn a' bizodalmtalanság 's gyűlölség magvait szórják teli marokkal, midőn az agyarkodás 's indulatoskodás keserű gyümölcseit érlelik meggondolatlan lépéseik által: ők lássák, énebben velők kezét fogni nem akarok. Én mindig azon meggyőződésben voltam, vagyok is, hogy Horvátország csak akkor lehet boldog, ha Magyarországgal nemcsak ugyanazon szent korona, hanem a' szeretet és atyafiságos bizodalom képesai által is szorososan össze van csatolva; ugy viszont Magyarországnak is igen-igen érdekében fekszik, hogy ezen szeretet és bizodalom képesai fenmaradjanak, szilárduljanak. Egy kissé talán fellegő, de szép, minden esetre pedig igaz mondatot olvasék én minap egy magyar lapban, miszerint „egység méhéből fakadoz a' hatályos erő bimbaja, mig a' szakadás magyából az elosztás megszagató tövise sarjadzik.“ És ezen egység fűntartására, ezen elosztás meggátolására nincs, meggyőződés szerint, biztosb, egyenesb ut az igazságszlétnél, méltányosságnál, viszonyos jogok tiszteleténél, 's fűntartásánál. Ez uton jártam én mindig, járok jelenleg, 's jární fogok, mig a' járhatalóság tehetsége el nem hagy; 's ez ama kules, mellyel egész politikai életem tetteit, 's tetteim titkait, ha olylyak léteznek, feltárhatja minden, kinek szemét el nem fogta az agyarkodás, kiben az indulatoskodás az igazság szeretetét el nem fojtotta. Mondott tovább, mint a' napló tanusítja, hogy azok, miket én minap e' tárgyra nézve itt előadék, mind nem igazak, csupa koholmányok. Már itt valóban elmondhatni: „difficile est satyram non scribere.“ Mert hogy az emberek, valamint külső alakukra, ugy belső tulajdonokra nézve is, igen különböznek egy mástól, azt jól tudom; hisz ez a' természet örök törvénye, mellyet egykor Fessler szépen „Mannigfaltigkeit der Einheit“ -nak nevezett. Így tehát nem csudálom, hogy léteznek emberek, kiknek olly annyira káprázik szemük, hogy pisztolyokat látnak ott, hol a' szerencsésb látásuk talán csak a' papi köntös, vagy a' papi öv egy kis csucsát veszik észre: nem csudálom, hogy találkoznak egyes személyek, kik olly annyira szeretnek Kaleidoskopon nézdegelni magok körül, hogy háromszáz vidéki papot látnak ott, hol valóságban csak tizenegyen léteznek, még pedig a' helybeliekkel együtt; ezt mondom, nem csudálom, mert hiszen illy embereknek is kell lenni a' világon, másképen az a' lények egy bizonyos nemében szűkölködnék; de hogy még illy emberek is hirtelt követelnek beszédeknek, még pedig határtalan hirtelt, ezt pedig megtagadni kívánják másoktól, kik valóban illy álmokkal, illy agyremekkel soha sem szoktak bajlódni, még pedig akkor is meg akarják tagadatni, midőn ezek olly fényes gyűlékezete előtt szólnak, mint ezen m. főrendi tábla, a' legtisztább caracterekre, a' legnagyobb tekintélyekre, ország nagyaira, püspökökre, főispánokra olly tények iránt hivatkozván, melly tényeket ők önszemekkel láttak, önfüleikkel hallottak, ez valóban a' legnagyobb szerénytelenség. Történtek személyem ellen még más vastag kifakadások is; de ezekre felelni nem akarok, nem fogok; mert, hisz, az illyekre sem különös elmetehetség 's a' tények gyökerébe mélyen vágó ész nem kívántatik, sem nagy tudományosság, vagy olvasottság, sem egyéb pallérozottságnak igen magas foka; az illyeket mindenfelé hallhatni, még bizonyos nagy középületekben is, és pedig még talán remekebb példányokban, de illyekkel a' dolgok el nem szoktak döntetni, okoknak okokkal kell megfelelni, nem pedig bárdolatlan kifakadásokkal. Csak egy van még, mit semmiképen nem hallgathatok el; az mondatott, a' napló is tanusítja, ezen szavakkal, hogy én tudván, miszerint az illir párt Magyarországtól elszakasztatni, 's a' magyar koronától egy független, nagy illir birodalmat alkotni, 's így századok által szentesített közállományt felforgatni akar, én őt ezen kárhözatos czéljában elősegítettem. No ez már egy kissé sok: ez messze vág. Midőn ezeket olvasám, majd azon gondolatra jöttem, hogy az, ki ezeket mondá, latin classicusokban buvárkodván ama mondásra akadott: „eum, qui semel limites modestiae migraverit, bene, et gnaviter oportet esse impudentem“ 's hogy ő ezen mondatát a' helyett, hogy azt eleméncz-tréfának vette volna, mint kellett vala, életpilosophiája egyik szabályának választotta, mondhatom, jó időig tanakodtam magam magammal: vajjon nem kellené-e ezen rut vád visszatorlására, vagyis becsületes igazolására egy más szigorú törvény szabta utat választanom; 's meglehet, ha szükség ugy hozza magával, hogy még ennek is ütni fog órája. Egyébiránt csak ezen

ad is egy r...
 melly ugy r...
 elveszté hit...
 telenség, o...
 gondolnám...
 telt adjon. M...
 ember, ki so...
 alá sem eset...
 halmozott k...
 nélkül, 's a...
 fertelmesség...
 lyától, hazá...
 alkotni, (nem...
 egy kath. pü...
 ni, mellyek...
 alatt állnak,
 mi sorsa van...
 zelebb is a'...
 nakozásra me...
 ménye, melly...
 nyilvánítom...
 mert attól tar...
 moljék ajkain...
 ságával, vagy...
 val összeütkö...
 kir. Főhűség...
 telenítetttem...
 köz érdekü...
 azáltal remé...
 kely, de még...
 vádak elleni...
 néhány szót...
 a' turmezei gr...
 nyelv ügyének...
 fog soha, telj...
 mindig; ez áll...
 határozatok...
 de Slavonia o...
 szólván minde...
 CLIIk k...
 lesítették a' K...
 a' főrendi tábl...
 zing Antal 's b...
 tudtúl adatván...
 meghívólevele...
 lönben gr. Mi...
 hály részire, az...
 időközben kiad...
 latba tett fölrá...
 ezy, mint illeté...
 a' magyar nyelv...
 tében a' január...
 határozatát, me...
 tett k. válaszált...
 lyek a' mult évi...
 5kén is lett tová...
 szüavn főneml...
 a' hor.országi kü...
 megszüntetik 's...
 k. leiratra határ...
 de a' mondott le...
 lamint azt nem is...
 hez, mint a' törv...
 szólhasson, ugy...
 boldogairól öná...
 korolták, ugy jö...
 mult dec. 5kén...
 hez szorosán rag...
 zatra nézve szer...
 de foganat nélkü...
 is, hogy mivel...
 tárgyalása halas...
 többek által, ha...
 tárgyak elhalaszt...
 a' jun. határozat...
 va, e' határozat...
 de fogantat nélkü...
 fogad. — Fölölv...
 minta, annak sz...
 Midőn e' tagok...
 nyatosságáról 's...
 a' hallgatóság ha...
 pokból is ösméret...
 lás ujra kitört, mid...
 az eskü- mintá-...
 bizonyos megye...
 főispán eljárását...
 itt levő követe vé...
 haragra lobbantá...

ad is egy részről ama pisztoly-gyárból veszi eredetét, mely úgy is már minden szemesb vevő előtt jó formán elveszté hitelét; más részről pedig magában is olly kép- telenség, olly neveléses hircocervus, miszerint nem gondolnám: találkozzék egyhamar ember, ki annak hit- telt adjon. Mert hogy egy, több hivatalon keresztül ment ember, ki soha hütlenség, vagy csak hálátlanság vádja alá sem esett, kit jó fejedelme, valóban érdemei felett halmozott kegyelmeivel, rögtön, még pedig minden ok nélkül, 's a' józan ész minden sugallatai daczára, illy fertelmességekre vetemül, hogy el akarjon pártolni kirá- lyától, hazájától; hogy egy nagy birodalmat akarjon alkotni, (nem tudom hol, talán a' hold kerekében?) hogy egy kath. püspök olly nemzetekkel akarjon szövetekez- ni, mellyek amaz éjszaki nagy hatalmasság befolyása alatt állnak, melly hatalmasság birodalmaiban tudjuk, mi sorsa van a' katolikusoknak 's mi érte csak legkö- zelebb is a' kath. egyházat; ez valóban csak egy szá- nakozásra méltó beteg velőnek lehet nyomorult szüle- ménye, mellyet elég ez uttal a' legalábbvaló rágalomnak nyilvánítanom. De végét szakasztom már beszédemnek; mert attól tartok, nehogy a' sok szó közt valami kisika- moljék ajkaim közül, mi ezen magas gyülekezeti méltó- ságával, vagy a' parlamentararis rendszer szigorúságá- val összeütköznek; más részről pedig sajnálom, hogy es- kir. Főhgségedet 's a' nm. FÖRRET illy soká untatni kény- telenítetttem; untatni mondom, mert hisz a' dolog nem köz érdekü, csak személyemet illeti; annyiban mind- azáltal remények bocsánatot, mivel egy, noha igen cse- kély, de mégis ezen m. főrendi tábla tagjának méltatlan vádak elleni önigazolása idézte elő eltéréseket. Csak ezen néhány szót még a' mondattakhoz. Azt állítamminap, hogy a' turmezei gróf pártoltatása, a' magyar nemzetiség 's nyelv ügyének a' társországokra nézve használni nem fog soha, teljes meggyőződés szerint, csak ártani mindig; ez állításom 's jóslásomat már is igazolják azon határozatok, mellyek ez időtől fogva nemcsak Horvát- de Slavonia országok minden vármegyéjében, 's ugy szólnán minden hatóságánál keletkeztek. Folyt.

CLIIker. ülés, feb. 1jén d. e. 11 órákor. Hite- lesítették a' KK. és RRnek 3ik üzenete a' m. FÖRReh, a' főrendi tábla némelly tagjainak, jelesen b. Schmer- zing Antal 's b. Baldacci Antal meg nem hivatása iránt tudtul adatván egyszersmind a' m. FÖRRek, hogy a' meghívólevelek ifju. gr. Bolza József és Antal, nemkül- önben gr. Mitrovsky Ladomér és b. Luzinszky Mi- hály részire, az illető megyék követei jelentése szerint, időközben kiadatván, a' most említették iránt a' javas- latba tett fölírás érdeme megszűnt. Köv. olvasá Paló- czy, mint illetékes jegyző, a' RRnek f. é. jan. 23káról, a' magyar nyelv iránt érkezett k. kir. válasz követke- ztében a' január 30kaiker. ülés végzetése szerint készült határozatát, mellyben a' RRnek kijelentik, hogy az emli- tett k. válasz által azon nyomasztó körülményeket, mel- lyek a' mult évi jun. 20ikán hozott határozatnak, dec. 5kén is lett további megtartására okul szolgáltak, meg- szűnővén főnemlített jun. 20ki és dec. 5ki határozataikat a' hor.országi követekre nézve ezen országgy. folyamára megszűntetik 's ennek folytában a' m. évi oct. 12én kelt k. leiratra határozott felírás fölterjesztésétől is elállnak; de a' mondott leiratban foglaltakra kijelentik: hogy va- lamint azt nem ismerik el, hogy a' kormány a' KK. és RR- hez, mint a' törv. hozás hasonfeléhez p a r a n e s o l ó l a g szólhasson, úgy a' tábla azon jogát, hogy köréhez tart. boldogairól önállóság intézkedjék, valamint eddig gya- korolták, úgy jövőre nézve is főtartják, 's e' részben a' mult dec. 5kén megállapított felírásukban foglalt elvek- hez szorosán ragaszkodnak. Tétettek ugyan e' határo- zatra nézve szerkezet-tárgyazó némelly észrevételek, de foganat nélkül, mintszinte egy követ azon sürgetése is, hogy mivel ő a' határozatot leírva nem bír, ennek tárgyalása halasztassék el, furcsa dolognak mondatván többek által, ha némelly irnokok hanyagsága miatt a' tárgyak elhalasztgatása jőne divatba. Volt néhány, kik a' jun. határozat főtartására levőn küldöik által utasít- va, e' határozat elfogadása ellen is nyil a t k o z t a k, a' többség azonban azt minden változtatás nélkül elfo- gadá. — Fölolvastván következve a' főispáni eskü- minta, annak szerkezete ellen három tag emelt szót. Midőn e' tagok egyike az esküszegési büntetnek iszo- nyatosságáról 's az esküszegő jellemtelenségéről szól: a' hallgatóság harsány torokkal kiáltozott egy a' hirla- pokból is ósméretes nevet. A' zaj, kiáltozás és tomló- lás ujra kitört, midőn a' másik, ismételve felszólt tag az eskü- minta- módosítás iránti előadása közben egy bizonyos megye viszonyait, különösen pedig az ottani főispán eljárását is érinté. Az illető megyének régebben itt levő követe védelemezót emelt a' főispán mellett; ez haragra lobbantá egy más megye követét; megtámadá

az előtte szót tagot, 's a' legerősb kifejezésekben áras- tá ki hevét nemcsak a' főispánját védelmezte tag ellen, hanem az érdeklött megyei zavarok főbb eszközölje el- len is. Szóló bevégezvén beszédét a' zaj és tomlolás ujra kitört. Az elnök alig eszközölhete annyi csendet, hogy az eskü- minta iránt szólalt tagok kívánata szerint annak átdolgozását végzés gyanánt kimondja 's az ü- lést befejezettnak nyilatkozathassa; a' láрма ismét meg- ujult, folytatva még a' teremből kitódulás közben is. Mik a' terem falain kívül történtek: nem tárgyai a' gyüle- rovatnak. — Febr. 2kán gyertyaszentelő boldog assz. ünnepe miatt ülés szünet.

92dik orsz. ülés a' m. főrendeknél febr. 3án 9 1/2 órákor. Folytattatván mostmár negyedik napon a' tur- mezei panasz iránti vitatkozások, a' táblának azon osz- tálya, melly a' t. KK. ü z e n e t é t pártolta, látván hogy többséget nehezen nyerend, a' már említett két indítvány másodikához állott azon, egy m. báró 's főispán által tett módosítással — mellyet maga az indítványtevő is elfo- gadott, hogy a' felírásban világosan a' bajoknak „törvé- nyes uton” orvosoltatása kéressék ki. A' fens. Nádor is- méltelt kérelmei 's felszólításai daczaráfolyton megújított kitérőngések, feleselések, mult ülésekrei visszatérések, új megtámadások 's védelmek ma sem juttaták eredvény- hez a' majd délutáni három óraig kihuzott ülést.

XCIIker. ülés a' t. KKnál és RRknel, febr. 3ikán d. e. 9 1/2 órákor. Az ülés megnyitással fölolvast- tatá személynök ő nmlga itélőmestere által a' kerületi el- nökség által benyújtott kerül. munkálatok közül a' f. h. 1én tartott ker. ülésben hitelesített határozatot. Némelly tagoknak ez iránti módosító javaslatlétéle, 's két slavo- niai megyének a' benne foglalt kedvezményben küldöik részesülhetése iránti előterjesztése után, felszólt Hor- vátország egyik követe, 's latin nyelven csendes figye- lem közt előadá azon kívánatát, hogy az ő és követtár- sa által dec. 5ikén és 12ikén mondott beszédek, mind a' napló hitelessége, mind követei állásuk 's küldöik iránti méltányosság tekintetéből utólag, úgy, mint azok mon- dattak, 's következve irásbafoglalva fordításukkal együtt személynök ő nmlgnak be is mutattattak, az orsz. napló- ba fölvetessenek. Ezen kívánat ellen számosan nyilat- koztak, minthogy ez által a' juniusi 's illetőleg dec. hatá- rozat kijátszatnék sőt megsemmisítették, továbbá mi- vel azok hitelességéről — épen a' határozat követke- ztében senki által figyelem rájuk nem fordítottván senki nem kezeskedhetik, mostani fölolvadásukat pedig az al- ső táblának egy korábbi szabálya ellenki; de összefér- hetlen az időközben történt változásokkal a' dolog ter- mészeténél fogva is; mert elmult d o l g o k a t jelenekké, vagy a' mai napot akár dec. 5kévé akár 12kévé átvár- zsolni lehetlen. Mielőtt azonban említett kérelem bőve- ben tárgyalatnék, elnök ő nmlga a' felolvasott határo- zat iránti bővebb nyilatkozásra hív fel a' RRt, csak az- után lehető helye a' horv. követei kérelme megvitató- sának. Történt e' szerint még néhány felszólalás, részint a' juniusi határozat fentartását, részint a' határozat e- gyek kifejezésbeli módosítását sürgetőleg; azonban a' többségnek ismételt „maradjon” a' elfogadottnak jelen- té a' határozatot, mit elnök ő nmlga végzésül ki is mon- dott. Megujultak ekkor a' horvát követei főnebb irt ké- relmeiránti előadások, leginkább azon szempontokból ta- gadva meg annak teljesítését, miket előbb már szinte é- rintettünk; egyszersmind többen hathatós felszólítást in- téztek a' szóban forgó követekhez, hogy kívánatuk sor- galmazása által ne akarják előidézni a' már csilapult ke- délyek ingerült állapotát, 's neszolgáltatassanak okot azon hiedelemre, mintha ők a' k. kir. válasz szellemének hó- dolni, 's a' RR. által békülésre nyújtott jobbot készség- gel elfogadni nem akarnák; tanácsolá nekik személynök ő nmlga is, hogy a' változott körülményeket tekintve az újabb viszonyokhoz készséggel alkalmazkodjanak, 's ne kívánják a' mi lehetlen, de senkire nézve kollemes sem volna, hogy a' mai nap dec. 5ikévé átvárasszoltassék, hanem adják elő mai előterjesztéskép mind azokat, mi- ket akár korábbi ülések eseményeire akár magokra a' meghaladott tárgyakra utasításuk értelmében e l ő a d n l szükségessének látnak. Ezek folytában Horvátország má- sik követe is felszólt szinte latinul; 's miután a' mai nap szót tagok előadása ellenében nézeteit kifejtette — elállott ama kérés további szorgalmazásától, sőt mellöz- ve korábbiakra vonatkozó mellékes czáfolatokat, csupán azokat kívánta négy pontban előterjeszteni, miket kül- dői utasítása s z e r i n t az időközben szőnyegen forgott tárgyak érdemire nézve kinyilatkoztatni köteleességök- ben állott; 's ezzel a' kérés iránti vitály be volt fejezve. Olvastatá erre személynök ő nmlga a' ker. napló nyom- tatási akadályoztatása miatt kelt 2ik üzenetét a' RRnek a' m. főrhez, melly minden vitatkozás nélkül elfogadta- tott, ugyszinte a' főtábla némelly tagjainak megnemhi-

vatása iránti üzenetet és a' verif. választmányak Verő- cze és Békés megyék, n e m k ü l ö n b e n Kis-Martón és Breznóbánya kir. városok ujon választott követei meg- bizólevelének átvizsgálattal szóló tudósítását; végre a' városok rendezete 's országgyűlési szavazatának meg- állapítása iránti üzenetet. Ez utóbbit illetőleg személy- nök ő nmlga előterjeszté e' tárgy fölötti általános né- zeteit, mellyekről mint a' többi e' tárgyban történt fel- szólalásról közelebbi számunkban.

Budapesti napló. A' váczuira új szepítés vá- rakozik, melly egyszersmind nagy mértékben mozdít- andja elő Pesten a' kényelmet és közbátorságot. Egy fiatal háziur a' váczu uton ugyanis hosszas fáradozás után rábirta collegáit, hogy aláírás utján mintegy másfél ezer forintot gyűjtének össze, melly összegből argandi lám- pákat szerettek. Ha meggondoljuk, hogy a' széles vá- czuuton, melly legujabb időben olly szépen épül 's gya- rapszik, a' közbátorság is helyre lesz ezentul állítva e' példás buzgalom által, ugy méltán várhatni, hogy a' város is előmozdítandja maga részéről e' szép törekvést 's a' kész argandi lámpákat rögtön meg fogja világít- tatni. A' költségkülönbség olly csekély, hogy Pest vá- ros hatósága, melly a' kényelmet 's közbátorságot min- dig örömet mozdítja elő, bizonyosan nem fogja azt te- kintethe venni. — Dunánk jege mult kedden reggel a' lánczhidi zárgátak közt annyira összeszorult, hogy vég- kép megállott, 's a' Duna alsó része egész nap folytában tökéletesen tiszta volt, este felé azonban ismét megin- dult a' zajló jég, mi a' közlekedést meglehetősen ne- hezíté. Szerdán (7kén) reggel az alsó szigetnél állott meg a' jég, 's kevés óranegyed alatt már a' felső szig- etnél is állott, de olly gyöngye volt, hogy a' két város közti közlekedés tökéletesen megszűnt, 's csak néhány merész pénzes juthata egyik városból a' másikba, kik apró esonakokon csuszatták át magokat a' folyamon. A' hatóság azonban tüstint jégveréshez fogatott a' zárgá- tak alatt, 's így dél tájban már ismét veszély 's nehé- zség nélkül gyakoroltatott a' közlekedés. Csütörtökön reggel a' kapuczinusok irányában már jégben jártak, es- te felé pedig a' hidnál is csoportosan vonultak át az em- berek a' jégen, ámbár ez még 10 foknyi hidegünk da- czára is olly gyöngye volt, hogy valóban nem csekély elszánás kellett illy merény megkísértésre, főleg ha te- kintethe vesszük, hogy utnem volt készíve, 's min- denki csak jó szerencsére bizta életét. Szerencsétlen- ség a z o n b a n még eddig t u d t u n k r a n e m történt. — Emich G. könyvárusnál megjelent, 's általa 1 r. 30 kron pengőben minden könyvárusnál kaplató „Dalhon” 4dik kötet, írta Vajda Péter; e' kötet nagy része hó kebelből fakadt költeményekből áll 's méltó helyet foglal a' korábbi 3 kötet mellett. — E' napokban az országuton jókor reggel esőndesen haladott a' Duna partja felé egy ponyvával bevont baromtas szekér, a' Huszár ház kö- zelében rögtön előáll három zsidó, 's az egyik hátul kos- esira mászván, először egy subát nyújtott le társainak, azután pedig más alkalmas tárgy után kutatott. Ekkor azonban zaj támadt, 's mind a' három futásnak eredtek. A' suba eltűnt ugyan kettejükkel, de a' harmadik kö- römre került a' zsidópiacon, 's némi kis megütögetés után a' rendőri hivatalhoz vitetett. Némellyek állítják u- gyan, hogy a' tettesek józsefvárosi keresztyén naplopók, de a' többség zsidóknak tartja őket, kinek van igaza, azt hitelesen nem tudjuk. Játékszíni krónika: nemzeti szin- padunkon f. hó 2in adaték „Hunyady László” (4 felv.; 3in Hubenayné jutalmaul bérszűnettel „Szökött kato- na” (3 felv., nézők középszerű számmal, mi ujra ta- nusítja azon többször emondott állítás alaposágát, hogy sűrű ismétlés által a' legnépszerűbb színműveket is elkoptathatni; azonban ezuttal talán nem baj ez, mert Szigligeti, Két pisztoly” című új népdalos színművemég alkalmasint e' hó folytában szinpadra jutand, 's kik föl- olvastatásán jelen voltak, mondják, hogy ez is szintolly vonzerővel bírand, mint a' már tizenhétszer szökött ka- tonai, ezt pedig még több érdekes szinpadu ujdonság kö- vetend; 4én „Tisztujítás” (4 felv.; Ezuttal Szigli- geti játszá az alispán szerepét, még pedig jobban, mint eddigi elődjei; 5én „Ikrek” (4 felv.; 6án a' szin- terem ünnepélyes kivilágítása mellett, elhunyt Kisfalud- y Károlyunk s z ü l e t é s napja dicsőítéseül „Szilágyi szabadulása” (1 felv., és „Három egyszerre” (4 felv.; 1 felv.; közben szavalások szinte Kisfaludy Károly mű- veiből; nézők szép számmal. A' jövedelem felét Bartay ur a' Kisfaludy-Társaság pénzalapja szaporítására volt szives fölajánlani, 's ezt minden évben ismételni igér- kezett. Bartay legméltányosb köszönetet é r d e m e l e' szép figyelemért, mellyet drámai irodalmunk érdekében tanusított. Játékszíni előadás után vig lakomával ünne- pelt elhunyt barátjuk emlékezetét a' Kisfaludy-Társas- ág tagjai. 7kén „Pajkos jurista” (4 felv.; 8kán „Vadon fia” (1 felv. — Köz a' panasz hogy pénz nincs, még is szebbnél szebb tanzvizgalom itt egymást éri. Ugyanis a' csinos 's rend és kényelmi tekintetből eddigi rokontársait tulhaladta jogászbaít nyomban kö- vette a' körü és honfál 's ezekkel vegyest a' nemzeti casinói, kereskedő-testületi 's lövész bálók, mindnyaja jeles és kitünő saját nemében, a' Kör- adta táncmulat- ságot azonban valamennyi közt legdiszesh 's választé- kosbnak állítják a' mindnyájában részesültek. Az öltö- zéki 's ehez kívántató tetemes költségeken kívül illy gyakor fénye s vizgalomadás egyesek erszényit nagy apadásra juttatná, hanem korunkban az egyesületi vál- lalkozó szellem e' pontra nézve is könnyebben viselhe- tővé mérsékli magának a' vizgalom-kiállításnak költsé- geit 's így e' pénztelen vagy inkább szűkpenzű far- sangban takarékoskodásra segít mind két fővárosinkban.

nusoknak, kik számos köznemes számlálnak híveik közt, hogy ők ezeket voksaik eladásától 's pártoskodásoktól visszatartóztatnak, őket a' tisztujtószeknél csendes, tisztos magaviseletre serkentenek; minthogy értésére esett, hogy a' voksaik vásárlása 's különféle fenyegető készülétek már nagy divatban vannak a' vgyében, 's félvén, nehogy kicsapongások történjenek a' tisztujtószekek alkalmakor, hozzáadván, hogy eldönim a' püspökök sem szoktak volt soha megtagadni illy felszólító levelet, midőn aziránt a' megyék főkörmányzói által megkértek. Én gondolván, hogy az egyházi hatóság köréhez tartozik, a' csend, rend és erkölcsiség föntartására, botrányok megelőzésére közremunkálni tehetsége szerint: erre magamat hajlónak nyilvánítám, 's csak arra kértem a' főispánt: adná irásban kívánatát, hogy tudnám, kik azon plebánusok, kikhez intézendő volna a' felszólítás. Erre egy levelet kaptam a' főispántól, melly itt fekszik előttem eredetiben, 's mellyel mindenkinél szolgálók szívesen, ki azt látni, vagy olvasni kívánná. Ezen irat következtében én egy levelet irtam, nem ugyan egész megyém papságához, mint a' vádló, szokása szerint igazsággal ellenkezőleg, állítja, hanem csak azon nyolcz plebánushoz, kik ki valának jelölve a' főispán levelében. Ezen levelet, cs. kir. Főhgséged kegyes engedelmeivel elolvasom szórul szóra, annál örömebb, mivel épen ezen levél az, mellyben a' vádló követelt pártoskodásimnak, illirekkel szövetkezésimnek, korteskedésimnek achilleseit vélte föllelni, 's minthogy épen ezen levél az, melly már jóval a' magyar országgyűlés előtt Pest vgye közgyűlésén idéztetett egy magyar lap szerkesztője által nagy lelkesedéssel, nem tudom, milly példányban vagy kivonatban, de melly idézés figyelmet gerjesztett országszerte, 's ellenem a' kedélyeket jó formán felingerlette. Erre felolvasá a' levelet, mi bevezetését elhagyván, csupán gyanusított részét közöljük: *Ex incidenti proxime suscipiendae Magistratus Inc. Comitatus Zagrabienis restorationis tiam D. Vestram, in cuius parochiae gremio numerosam nobilitatem domiciliarium comperio, ope harum fiducialiter ac sub rosa provocandam esse duxi, ut eja'tibus, pauperioris praesertim sortis nobilibus, tempore ac loco accommodo, instar suae privatae adhortationis pastoralis, ac propensio consilii, dilucide exponat: in solemni actu restorationis rem gravissimam agi, cum non nisi delectu optimarum et integerrimarum personarum magistratuum communis patriae bono prospici possit; quare eos inprimis cautos esse debere, ne peccaminosa inconsiderantia, et abusu praerogativae nobilitaris, minus dignis suffragia dando, conscientiam suam contaminent, cuncta illic cum moderamine, pacataque sobrietate tractari debere, ne antenatorum et nobilitatis croaticae gloriam, quae decursu retroactorum saeculorum libertatis debitum modum servare scivit, quopiam inconcinno et turbulento facto obscurari contingat; porro ne insanis suggestionibus aures praebeant, aut a quocunque agitatore sese infascinari sinant, idque eo minus; quod quemvis electorem, recto conscientiae dictamini non obsequentem, ast votum suum quocunque pretio vendentem, onus responsionis coram tribunali divino mansurum sit; dein dedecorosum et nomine nobilitari prorsus indignum esse: votum suum privato cuicunque sollicitatori, sive pro pecunia, sive erga vilem haustum vini addicere; praeterea autem coeca ambitione in transversum actos, ordinisque publici turbatores cum suis asseclis actioni fisci magistratualis et poenis legalibus obnoxiiari. Proinde satagat eadem D. Vestra prudenti persvasione sua nobiles ejates eo adducere: ut se potissimum opinioni et iudicio supremi Cottus moderatoris, aliarumque personarum dignitates et officia gerentium, generis nobilitate, et opulentia clararum, scientia praeterea, uti et pondere comparatorum sibi meritorum ac honestate conspicuarum, hocque modo nobilitatis fiducia praefereuter dignarum, conformare contendant. Deposcit sane munus curatorum: ut genuinis officiorum quoque civilium conceptibus animos suorum imbuant, et in succollamen boni communis, rectique ordinis impensa pastoralis opera et cooperatio quovis tempore Clero eximium decus, et meritam laudem peperit, ut adeo nullus diffidam titulum D. Vestram praeviam provocationem meam prono suscepturam animo, eique sanis ac providis consiliis modo, quo fieri potest, metiori responsuram; qui in reliquo piis ad aram precibus impense commendatus persevero Zagrabiae die 7a Maji 1842. addict. in Christo Georgius Eppus m. p. Rssmo D. Joanni Krizmanich Abbati et Parocho Bisztricensi, Rev. Josepho Gallovich Dubrancensi, Ignatio Kuzmich Jamnicensi, Francisco Domin Nagygoricensi, Alojso Budich Odrensi, Paulo Partolich Jakusseveci, Stephano Mihalinchich Zelinensi, Joanni Zrin-schak Marochensi, Ferdinando Spissich Bedenicensi Pa-*

rochis. — Már most cs. kir. Főhercegség 's a' m. fő-Rendek büles és igazságos ítéletére bízom: vajjon ezek pártoskodás, vesztegetés szellemére mutatnak-é, vagy talán épen ellenkezőre, tudniillik az illy pártoskodások és különféle eselszövények eltávoztatására? Vajjon e' levelemből következhettek-é ama szomorú események, mellyek a' tisztujtószekek alkalmakor történtek; v. talán épen ezen levelem legalább lehetett volna némely háttással azok megelőzésére? Hogy itt a' főispán említettik, azt gondolom senki, ki részrehajlatlan akar lenni, rosz néven nem veheti; mert az illyféle levélben majd lehetlen azt egy két szóval nem említeni, ki a' megyék főkörmányzója, ő föls. akaratjából, bizodalomból. Mi azon szavakat illeti: sub rosa, mellyekből olly szörnyű következtetések huzattak ellenem; azt gondolom, hogy ki a' Hermenentika szabályról kis józan fogalommal bír, nem tagadhatja, miszerint ezen szavak a' jelen összeköttetésben egyebet nem jelenthetnek, mint hogy a' dollog-dobra ne üttessék, hogy valamely plebánusnak eszébe ne jusson a' levelet a' prédikáló székéből kihirdetni híveik előtt; mi az illedelemmel nem fért volna meg, egyébiránt isnémi félreértések és surlódásokra alkalmat szolgáltatott volna. Hogy az illyeket is ellehet ferdíteni, azt tudom; mert vajjon mi volna az, mit rosz akarat és a' pártoskodás lelke ne tudna el ferdíteni? mi volt ártatlanabb 's boldogítóbb hatása, célzatú az egész emberi nemzetre nézve a' szentírásnál? és mégis vajmi sokszor, és vajmi rosz czélok, veszélyes tanok gyámolítására ferdített az el a' régiebb 's legközelebbi időkben is? elég itt ama mélyen sülyedt Lamennaist említeni. Mégis azt mondom, hogy ha egy illy levél így magyaráztatik: akkor majd minden közlekedésnek meg kell szünni az emberek közt; mert vajjon micsoda irat leszen még e' világon, mellyet a' nemtelen szenvedélyek legtrubb gyanúsításokkal ne illethessenek? Beesütemre mondom, hogy midőn e' levelet írom, más nem forgott szemeim előtt, mint a' tisztos magaviselet föntartása, a' botrányok eltávoztatása 's hogy az illir párt eszem ágába sem ötlött, melly akkor még nem is létezett tulajdonképp, csak a' tisztujtószekek alatt fejtven ki magát, valamint ezt a' vádlópárt sem tagadja, de nem is tagadhatja. Csak az szokott, közmondás szerint, másokat keresni kemeze mögött, kinek az magának kedvenczhelye. Ismétlem, miszerint az illirismusról nem is álmodtam, midőn e' levelet írom; sőt azt is merem mondani, hogy ez egy levelen kívül én, csak egy szót sem ejtettem, csak egy lépést sem tettem az egész tisztujtószekek eredvényeire nézve, melly tisztujtószekek lefolyta alatt ugy is messze voltam Zágrábtól, messze egész Horvátországtól, egészen más dolgokkal, leginkább pedig akkor igen gyöngye egészségem visszaállításával foglalkozván. Mi a' pénzüli vesztegetéseket illeti: ez is csak olly kohlomány, mint a' többi; sőt egyenesen rágalomnak kell azt nyilvánítanom, mellynek súlya alól én felszabadítom a' vádlót, mihelyt bebizonítja, hogy én akár a' zágrábi tisztujtószekek, akár pedig a' kapesolt részek legközelebbi közgyűlekezete eredvényeire, v. akármely ürügy alatt csak egy garast is adtam valaha valakinek. Hova költsem én püspökségem jövedelmeit, akár azok mindennap ezer forintot tegyenek pengőben, mint ezt minap mondá egy valaki, nagyítóüvegen nézvé azokat, akár kevesebbet? tudják azok, kik tetteimet közelebbről látják, 's kik az igazság előtt szemüket be nem hunyják, de tudja leginkább az, ki mindeneket tud, 's kinek én az iránt valaha számolni fogok, melly számadásnak én e' részben nyugodt lélekkel nézek elibe. Ismételtetett, hogy én a' magyar nemzetiség és nyelv iránt ellenséges indulattal volnék. Erre nézve már mult alkalomkor hivatkoztam nyilvános beszédimre, iratimra, egész nyilvános és privát életemre; mondám, hogy én magam magam előtt, most pedig hozzá teszem, minden becsület-érző horvát ember előtt utálatossá tettem volna magamat, ha saját nemzetem ellen, mellynek lételemet, 's gyszólván mindenemet köszönöm, akármiképp indulatoskodtam volna. Nem, valóban nem tettem én ezt soha, sőt mennyire csekélységtől telt, nemzetem, hazám dicsőségére, boldogságára törekedtem mindig. Hogy más részről Horv. o. jusait, mellyre az isteni gondviselés szabta működésem körét, fenntartani kívántam, egyenes, törv. utakon, módokon, azt nem tagadom. Ezt tettem, 's tenni fogom ezuntulis, mert azt gondolom, hogy minden becsületes ember kötelességében áll, állásának hivatásának, a' mennyire bírja, megfelelni. Ezt tenni köteles valék azért is, mivel egyházi előljáró lévén, a' hívek bizodalma nem nélkülözhettem, jól tudván, hogy az egyházi kormány, lelkek kormányja, 's hogy lelkeket szeretet és bizodalom kapesai nélkül sikerrel kormányozni nem lehet. Ha találkoznának, kik szerembe veszik, ha gyűlöletesekké teszik magokat hazájok előtt, de az ő gondjok;

egyházi előljárónak, még pedig polgári hivatallal felruházott egyházi előljárónak ezt tenni nem lehet, nem szabad. Ha találkoznak Horvátország némely fia, kik azt gondolják, miszerint akkor bizonyítják leginkább a' magyar nemzethez vonzó indulatjokat, midőn a' kedélyeket hevitik mindenfelé; midőn a' bizodalmatlanság 's gyűlölség magvait szórják teli marokkal; midőn az agyarkodás 's indulatoskodás keserű gyümölcseit érelelik meggondolatlan lépéseik által: ők lássák, én ebben ve-lök kezet fogni nem akarok. Én mindig azon meggyő-ződésben voltam, vagyok is, hogy Horvátország csak akkor lehet boldog, ha Magyarországgal nemcsak ugyanazon szent korona, hanem a' szeretet és atyafisá-gos bizodalom kapesai által is szorosán össze van csatolva; ugy viszont M a g y a r o r s z á g n a k i s igen-igen érdekében fekszik, hogy ezen szeretet és bizodalom kapesai fenmaradjanak, szilárduljanak. Egy kissé talán fel-lengő, de szép, minden esetre pedig igaz mondatot olvassék én minap egy magyar lapban, miszerint „egység méhéből fakadoz a' hatályos erő bimbaja, mig a' szakadás magvából az elosztatás megszagató tövise sar-jadzik.“ És ezen egység föntartására, ezen elosztatás meggátolására nincs, meggyőződés szerint, biztosb, egyenesb ut az igazságszlétnél, méltányosságnál, viszo-nyos jogok tisztelgetésénél, 's föntartásánál. Ez uton jár-tam én mindig, járok jelenleg, 's járn fogok, mig a' jár-hatóság tehetsége el nem hagy; 's ez ama kules, mellyel egész politikai életem tetteit, 's tetteim titkait, ha oly-lyak léteznek, feltárhajta minden, kinek szemét el nem fogta az agyarkodás, kiben az indulatoskodás az igazság szeretetét el nem fojtotta. Mondatott tovább, mint a' nap-ló tanusítja, hogy azok, miket én minap e' tárgyra nézve itt előadék, mind nem igazak, csupa kohlományok. Már itt valóban elmondhatni: „difficile est satyram non scri-bere.“ Mert hogy az emberek, valamint külső alakukra, ugy belső tulajdonikra nézve is, igen különböznek egy mástól, azt jól tudom; hisz ez a' természet örök törvé-nye, mellyet egykor Fessler szépen „Mannigfaltigkeit der Einheit“-nak nevezett. Így tehát nem csudálom, hogy léteznek emberek, kiknek olly annyira káprázik szemük, hogy pisztolyokat látnak ott, hol a' szerencsésb látásuk talán csak a' papi köntös, vagy a' papi öv egy kis csucsát veszik észre: nem csudálom, hogy találko-znak egyes személyek, kik olly annyira szeretnek Kalei-doskopon nézdegelni magok körül, hogy háromszáz vi-déki papot látnak ott, hol valóságban csak tizenegyen léteznek, még pedig a' helybeliekkel együtt; ezt mon-dom, nem csudálom, mert hiszen illy embereknek is kell lenni a' világon, másképp az a' lények egy bizonyos ne-mében szükkölnének; de hogy még illy emberek is hi-telt követelnek beszédeiknek, még pedig hártatlan hi-telt, ezt pedig megtagadhatni kívánják másoktól, kik va-lóban illy álmokkal, illy agyremekkel soha sem szok-tak bajlódni, még pedig akkor is meg akarják tagad-ni, midőn ezek olly fényes gyülekezett előtt szólnak, mint ezen m. főrendi tábla, a' legtisztább characterek-re, a' legnagyobb tekintélyekre, ország nagyaira, püs-pökökre, főispánokra olly tények iránt hivatkozván, melly tényeket ők önszemekkel láttak, önfüleikkel hal-lottak, ez valóban a' legnagyobb szerénytelenség. Tör-tétek személynem ellen még más vastag kifakadások is; de ezekre felelni nem akarok, nem fogok; mert, hisz, az illyekre sem különös elmetehetség 's a' tények gyökeré-be mélyen vágó ész nem kívántatik, sem nagy tudomá-nyosság, vagy olvasottság, sem egyéb pallérozottságnak igen magas fok; az illyeket mindenfelé hallhatni, még bizonyos nagy középületekben is, és pedig még talán remekebb példányokban, de illyekkel a' dolgok el nem szoktak döntetni, okoknak okokkal kell megfelelni, nem pedig bárdolatlan kifakadásokkal. Csak egy van még, mit semmiképp nem hallgathatok el; az mondatott, a' nap-ló is tanusítja, ezen szavakkal, hogy én tudván, misze-rint az illir párt Magyarországtól elszakasztatni, 's a' magyar koronától egy független, nagy illir birodalmat alkotni, 's így századok által szentesített közállományt felforgatni akar, én őt ezen kárhuzatos czéljában elő-segítettem. No ez már egy kissé sok: ez messze vág. Midőn ezeket olvasám, majd azon gondolatra jöttem, hogy az, ki ezeket mondá, latin classicusokban buvárkodván ama mondásra akadott: „eum, qui semel limites mode-stitae migraverit, bene, et gnaviter oportet esse impu-dentem“ 's hogy ő ezen mondatát a' helyett, hogy azt el-méncz-tréfának vette volna, mint kellett volna, életphilos-ophiája egyik szabályának választotta, menthatom, jó időig tanakodtam magam magammal: vajjon nem kelle-ne - é ezen rut vád visszatartására, vagyis becsületes igazolására egy más szigorú törvény szabta utat választanom; 's meglehet, ha szükség ugy hozza magával, hogy még ennek is útni fog órája. Egyébiránt csak ezen

ad is e
melly u
elvezte
telenség
gondol
telt adje
ember,
alá sem
halmoz
nékül,
fertelm
lyától,
alkotni,
egy kat
ni, mel
alatt áll
mi sorst
zelebb i
nakozás
ménye,
nyilván
mert att
moljk a
ságával,
val össze
kir. Főh
telenitelt
köz érde
azáltal r
kely, de
vadás el
nőhány s
a' turmez
nyelv üg
fog soha
mindig;
határoza
de Slavo
szólván
CL
lesítették
a' főrend
zing Ant
tudtul ad
meghívól
lönben g
hály rész
időközbe
latba tett
czy, min
a' magya
tében a' j
határoza
telt k. vá
lyek a' m
5kén is le
szüვნé
a' hor.ors
megszünt
k. leiratá
de a' mon
lamint azt
hez, mint
szólhasso
beldolgai
korolták,
mult dec.
hez szoro
zatra néz
de fogana
is, hogy
tárgyalás
többek ál
tárgyak el
a' jun. hat
va, e' hat
többség a
fogad. —
minta, an
Midőn e' t
nyatosság
a' hallgat
pokból is
lás ujra k
az eskü-
bizonyos
főispán el
itt levő kö
haragra lo

ad is egy részről ama pisztoly-gyárból veszi eredetét, mely úgy is már minden szemesb vevő előtt jó formán elveszté hitelét; más részről pedig magában is oly képtelenség, oly nevetséges hircocervus, miszerint nem gondolnám: találkozzék egyhamar ember, ki annak hitelt adjon. Mert hogy egy, több hivatalon keresztül ment ember, ki soha hűtlenség, vagy csak hálálanság vádja alá sem esett, kit jó fejedelme, valóban érdemei felett halmozott kegyelmeivel, rögtön, még pedig minden ok nélkül, 's a' józan ész minden sugallatai daczára, illy fertelmességekre vetemül, hogy el akarjon pártolni királyától, hazájától; hogy egy nagy birodalmat akarjon alkotni, (nem tudom hol, talán a' hold kerékében?) hogy egy kath. püspök olly nemzetekkel akarjon szövetekezni, mellyek amaz éjszaki nagy hatalmasság befolyása alatt állnak, melly hatalmasság birodalmaiban tudjuk, mi sorsa van a' katolikusoknak 's mi érte csak legközelebb is a' kath. egyházat; ez valóban csak egy szánakozásra méltó beteg velőnek lehet nyomorult szüleménye, mellyet elég ez uttal a' legalábbvaló rágalomnak nyilvánítom. De végét szakaszom már beszédemnek; mert attól tartok, nehogy a' sok szó közt valami kisikamoljék ajkaim közül, mi ezen magas gyülekezeti méltóságával, vagy a' parlamentaris rendszer szigorúságával összeütköznék; más részről pedig sajnálom, hogy cs. kir. Főhűségedet 's a' nm. FÖRRET illy soká untatni kényteleníttem; untatni mondom, mert hisz a' dolog nem köz érdekű, csak személyemet illeti; annyiban mindazáltal reményelek bocsánatot, mivel egy, noha igen csekély, de mégis ezen m. főrendi tábla tagjának méltatlan vádak elleni önigazolása idézte elő eltéréseket. Csak ezen néhány szót még a' mondattakhoz. Azt állítamnap, hogy a' turmezei gróf pártoltatása, a' magyar nemzetiség 's nyelv ügyének a' társországokra nézve használni nem fog soha, teljes meggyőződés szerint, csak ártani mindig; ez állításom 's jóslásomat már is igazolják azon határozatok, mellyek ez időtől fogva nemcsak Horvát-Slavonia országok minden vármegyéjében, 's ugy szólván minden hatóságánál keletkeztek. Folyt.

CLII. ker. ülés, feb. 1. jén d. e. 11 óraker. Hitelesítették a' KK. és RRnek 3ik üzenete a' m. FÖRRehez, a' főrendi tábla némelly tagjainak, jelesen b. Schmerzing Antal 's b. Baldacci Antal meg nem hivatása iránt tudtul adatván egyszersmind a' m. FÖRRek, hogy a' meghívólevelek ifju. gr. Bolza József és Antal, nemkülönben gr. Mitrovsky Ladomér és b. Luzsinszky Mihály részre, az illető megyék követei jelentése szerint, időközben kiadatván, a' most említették iránt a' javaslatba tett felírás érdeme megszűnt. Köv. olvasá Palóczy, mint illetékes jegyző, a' RRnek f. é. jan. 23káról, a' magyar nyelv iránt érkezett k. kir. válasz következtében a' január 30kai ker. ülés végzete szerint készült határozatát, mellyben a' RRnek kijelentik, hogy az említett k. válasz által azon nyomasztó körülményeket, mellyek a' mult évi jun. 20ikán hozott határozatnak, dec. 5kén is lett további megtartására okul szolgáltak, megszűnvn főnemlített jun. 20ki és dec. 5ki határozataikat a' hor. országai követekre nézve ezen országgy. folyamára megszüntetik 's ennek folytában a' m. évi oct. 12én kelt k. leiratra határozott felírás fölterjesztésétől is elállnak; de a' mondott leiratban foglaltakra kijelentik: hogy valamint azt nem ismerik el, hogy a' kormány a' KK. és RRhez, mint a' törv. hozás hasonfeléhez p a r a n c s o l ó l a g szólhasson, ugy a' tábla azon jogát, hogy köréhez tart. boldogairól önállólag intézkedjék, valamint eddig gyakorolták, ugy jövőre nézve is főtartják, 's e' részben a' mult dec. 5kén megállapított felírásukban foglalt elvokhez szorososan ragaszkodnak. Tették ugyan e' határozatra nézve szerkezet-tárgyazó némelly észrevételek, de foganat nélkül, mint szinte egy követ azon sürgetése is, hogy mivel ő a' határozatot leirva nem bír, ennek tárgyalása halasztassék el, furesa dolognak mondatván többek által, ha némelly irnokok hanyagsága miatt a' tárgyak elhalasztgatása jőne divatba. Volt néhány, kik a' jun. határozat főtartására levén küldöik által utasítva, e' határozat elfogadása ellen is nyilatkoztak, a' többség azonban azt minden változtatás nélkül elfogadá. — Fölolvastván következte a' főispáni eskü-minta, annak szerkezte ellen három tag emelt szót. Mídon e' tagok egyike az esküszegési büntettnék bizonyosságáról 's az esküszegő jellemtelenségéről szolt: a' hallgatóság harsány torokkal kiáltozott egy a' hirlapokból is ösméretes nevet. A' zaj, kiáltozás és tombolás újra kitört, midőn a' másik, ismételve felszóllt tag az eskü-minta-módosítás iránti előadása közben egy bizonyos megye viszonyait, különösen pedig az ottani főispán eljárását is érinté. Az illető megyének régebben itt levő követe védelemtszót emelt a' főispán mellett; ez haragra lobbantá egymás megye követét; megtámadá

az előtte szolt tagot, 's a' legerősb kifejezésekben árasztá ki hevét nemesak a' főispánját védelmezte tag ellen, hanem az érdeklött megyei zavarok főbb eszközölje ellen is. Szóló bevégeztén beszédét a' zaj és tombolás újra kitört. Az elnök alig eszközölhete annyi esendőt, hogy az eskü-minta iránt szólalt tagok kívánata szerint annak átdolgozását végzés gyanánt kimondja 's az ülést befejezettnek nyilatkoztathassa; a' láрма ismét megújult, folytatva még a' teremből kitódulás közben is. Mik a' terem falain kívül történtek: nem tárgyai a' gyűlés-rovatnak. — Febr. 2kán gyertyaszentelő boldog assz. ünnepe miatt ülés szűnt.

92dik orsz. ülés a' m. főrendeknél febr. 3án 9 1/2 óraker. Folytatván most már negyedik napon a' turmezei panasz iránti vitakozások, a' táblának azon osztálya, melly a' t. KK. ü z e n e t é t pártolta, látván hogy többséget nehezen nyerend, a' már említett két indítvány másodikához állott azon, egy m. báró 's főispán által tett módosítással — mellyet maga az indítványtevő is elfogadott, hogy a' felírásban világosan a' bajoknak „törvényes uton” orvosoltatása kéressék ki. A' fens. Nádor ismételt kérélmel 's felszólításai daczára folyton megújított kitérgetések, feleselések, mult ülésekre visszatérések, új megtámadások 's védelmek ma sem juttaták credvényhez a' majd délutáni három óraig kihuzott ülést.

XCII. ker. ülés a' t. KK-nál és RR-eknél, febr. 3ikán d. e. 9 1/2 óraker. Az ülés megnyitásával fölolvastatá személynök ő nmlga itélőmestere által a' kerületi elnökség által benyújtott kerül. munkálatok közül a' f. h. 1én tartott ker. ülésben hitelesített határozatot. Némelly tagoknak ez iránti módosító javaslattelete, 's két slavoniai megyének a' benne foglalt kedvezményben küldöik részülhetése iránti előterjesztése után, felszóllt Horvátország egyik követe, 's latin nyelven esendes figyellem közt előadá azon kívánatát, hogy az ő és követ társa által dec. 5ikén és 12ikén mondott beszédek, mind a' napló hitelessége, mind követi állásuk 's küldöik iránti méltányosság tekintetéből utólag, ugy, mint azok mondatk, 's következte írásbafoglalva fordításukkal együtt személynök ő nmlgnak be is mutattattak, az orsz. naplóba fölvetésenek. Ezen kívánat ellen számosan nyilatkoztak, minthogy ez által a' juniusi 's illetőleg dec. határozat kijátszatnék sőt megsemmisítették, továbbá mivel azok hitelességéről — épen a' határozat következtében senki által figyelem rájuk nem fordítottván senki nem kezeshedhetik, mostani fölolvásukat pedig az alsó táblának egy korábbi szabálya ellenzi; de összeférhellen az időközben történt változásokkal a' dolog természetelől fogva; mert elmúlt d o l g o k a' t jelenekké, vagy a' mai napot akár dec. 5ikévé akár 12kévé átvarázsolni lehetlen. Mielőtt azonban említett kérelem bővebben tárgyalatnék, elnök ő nmlga a' felolvasott határozat iránti bővebb nyilatkozásra hívá fel a' RRt, csak azután lehetővé helye a' horv. követe kérélmel megvitatásának. Történt e' szerint még néhány felszólalás, részint a' juniusi határozat fentartását, részint a' határozat egyes kifejezésekbeli módosítását sürgetőleg; azonban a' többségnek ismételt „maradjon” a' elfogadottnak jelenté a' határozatot, mit elnök ő nmlga végzésül ki is mondott. Megújult ekkor a' horvát követe főnebb irt kérélmel iránti előadások, leginkább azon szempontokból tagadva meg annak teljesítését, miket előbb már szinte érintettünk; egyszersmind többen hathatós felszólítást intéztek a' szóban forgó követekekhez, hogy kívánatuk szorgalmazása által ne akarják előidézni a' már csilapult kedélyek ingerült állapotát, 's neszolgáltassanak okot azon hiedelemre, mintha ők a' k. kir. válasz szellemének hódolni, 's a' RR. által békülésre nyujtott jobbot készséggel elfogadni nem akarnák; tanácsolá nekik személynök ő nmlga is, hogy a' változott körülményeket tekintve az újabb viszonyokhoz készséggel alkalmazkodjanak, 's ne kívánják a' mi lehetlen, de senkire nézve kellemes sem volna, hogy a' mai nap dec. 5ikévé átvarázsolatassék, hanem adják elő mai előterjesztésüké mind azokat, miket akár korábbi ülések eseményeire akár magokra a' meghaladott tárgyakra utasításuk értelmében előadn szükségesnek látnak. Ezek folytában Horvátország másik követe is felszóllt szinte latinul; 's miután a' mai nap szolt tagok előadása ellenében nézeteit kifejtette — elállott ama kérés további szorgalmazásától, sőt mellőzve korábbiakra vonatkozó mellékes cszófolatokat, csupán azokat kívánta négy pontban előterjeszteni, miket küldöji utasítása s z e r i n t az időközben szönyegen forgott tárgyak érdemire nézve nyilatkoztatni köteleességükben állott; 's ezzel a' kérés iránti vitály be volt fejezte. Olvastatá erre személynök ő nmlga a' ker. napló nyomtatási akadályoztatása miatt kelt 2ik üzenetét a' RRnek a' m. főrhez, melly minden vitakozás nélkül elfogadtott, ugyszinte a' főtábla némelly tagjainak megnemhi-

vatása iránti üzenetet és a' verif. választmánynak Verőce és Békés megyék, n e m k ü l ö n b e n Kis-Martón és Breznóbánya kir. városok ujon választott követei megbízólevelének átvizsgáltáru szolt tudósítását; végre a' városok rendezete 's országgyűlési szavazatának megállapítása iránti üzenetet. Ez utóbbit illetőleg személynök ő nmlga előterjeszté e' tárgy fölötti általános nézeteit, mellyekről mint a' többi e' tárgyban történt felszólalásról közelebbi számunkban.

Budapesti napló. A' váczitra új szépités várazokzik, melly egyszersmind nagy mértékben mozdítandja elő Pesten a' kényelmet és közbátorságot. Egy fiatal háziur a' váczit uton ugyanis hosszas fáradozás után rábirta collegáit, hogy aláírás utján mintegy másfél ezer forintot gyűjtének össze, melly összegből argandi lámpákat szerzetek. Ha meggondoljuk, hogy a' széles váczituton, melly legujabb időben olly szépen épül 's gyarapszik, a' közbátorság is helyre lesz ezental állítva e' példás buzgalom által, ugy méltán várhatni, hogy a' város is előmozdítandja maga részéről e' szép törekvést 's a' kész argandi lámpákat rögtön meg fogja világítatni. A' költségkülönbség olly csekély, hogy Pest város hatósága, melly a' kényelmet 's közbátorságot mindig örömet mozdítja elő, bizonyosan nem fogja azt tekintethe venni. — Dunánk jege mult kedden reggel a' lánchídi zárgátak közt annyira összeszorult, hogy végkép megállott, 's a' Duna alsó része egész nap folytában tökéletesen tiszta volt, este felő azonban ismét megindult a' zajló jég, mi a' közlekedést meglehetősen nehezíté. Szerdán (7kén) reggel az alsó szigetnél állott meg a' jég, 's kevés óranegyed alatt már a' felső szigetnél is állott, de olly gyöngé volt, hogy a' két város közt közlekedés tökéletesen megszűnt, 's csak néhány merész pénzes juthata egyik városból a' másikba, kik apró eszernakokon csusztafák át magokat a' folyamon. A' hatóság azonban tüstint jégveréshez fogott a' zárgátak alatt, 's így dél tájban már ismét veszély 's nehézség nélkül gyakoroltatt a' közlekedés. Csütörtökön reggel a' kapuzinusok irányában már jégén jártak, este felő pedig a' hidnál is csoportosan vonultak át az emberek a' jégén, ámbár ez még 10 foknyi hidegünk daczára is olly gyöngé volt, hogy valóban nem csekély elszánás kellett olly merény megkísértésre, főleg ha tekintethe vesszük, hogy utnem volt készítve, 's mindenki csak jó szerencsére bizta életét. Szerencsétlenség a' z o n b a n még eddig tud t u n k r a n e m történn. — Emich G. könyvárusnál megjelent, 's általa 1 fr. 30 kron pengőben minden könyvárusnál kapható „Dalhon” 4lik kötet, írta Vajda Péter, e' kötet nagy része hó kebelből fakadt költeményekből áll 's méltó helyet foglal a' korábbi 3 kötet mellett. — E' napokban az országuton jókor reggel esöndesen haladott a' Duna partja felé egy ponyvával bevont baromflás szekér, a' Huszár ház közelében rögtön előáll három zsidó, 's az egyik hátul koscsira mászván, először egy subát nyujtott le társainak, azután pedig más alkalmas tárgy után kutatott. Ekkor azonban zaj támadt, 's mind a' harman futásnak eredtek. A' suba eltűnt ugyan kettejükkel, de a' harmadik körörmre került a' zsidópiaczon, 's némi kis megütögetés után a' rendőri hivatalhoz vitetett. Némellyek állítják ugyan, hogy a' tettesek jözsefvárosi keresztyén naplopók, de a' többség zsidóknak tartja őket, kinek van igazsá, azt hitelenem nem tudjuk. Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon f. hó 2in adaték „Hunyady László” daj. 4 felv.; 3in Hubenayné jutalmul hírszűnettel „Szökött katoná” vigj. 3 felv., nézők közepszerű számmal, mi ujra tanusítja azon többször elmondott állítás alaposságát, hogy sürü ismétlés által a' legnépszerűbb színműveket is elköptathatni; azonban ezuttal talán nem baj ez, mert Szigligeti, Két pisztoly” ezimű új népdalos színművémeg alkalmasint e' hó folytában színpadra jutand, 's kik fölolvastatásán jelen voltak, mondják, hogy ez is szintolly vonzerővel bírand, mint a' már üzenhétsezer szökött katonai, ezt pedig még több érdekes színpadi ujdonság követendi; 4én „Tisztújítás” vigj. 4 felv.; Ezuttal Szigligeti játsza az alispán szerepét, még pedig jobban, mint eddigi elődei; 5én „Ikre” vigj. 4 felv.; 6án a' színterem ünnepléses kivilágítása mellett, elhunyt Kisfaludy Károlyunk s z ü l e t é s napja dicsőitéseül „Szilágyi szabadulása” dráma 1 felv., és „Három egyszerrre” vigj. 1 felv.; közben szavalások szinte Kisfaludy Károly műveiből; nézők szép számmal. A' jövedelem felét Bartay ur a' Kisfaludy-Társaság pénzalapja szaporítására volt szives följánlani, 's ezt minden évben ismétlési ígérkezett. Bartay legméltányosb köszönetet e' r d e m e l e' szép figyelemért, mellyet drámai irodalmunk érdekében tanusított. Játékszíni előadás után vig lakomával ünneplék elhunyt barátjuk emlékeztét a' Kisfaludy-Társaság tagjai. 7kén „Pajkos jurista” vigj. 5 felv.; 8kán „Vadon fia” dráma 5 felv. — Köz a' panasz hogy pénz nincs, még is szebbnél szebb tanzvialgom itt egymást éri. Ugyanis a' esinos 's rend é' kényelmi tekintetből eddigi rokotársait túlhaladta jogászbált nyomban követte a' köri és honfából 's ezekkel vegyest a' nemzeti casinói, kereskedő-testületi 's lövészai bálók, mindnyája jeles és kitünő saját nemében, a' Kör-adta táncszulmaságot azonban valamennyi közt legdiszesb 's választékosnak állítják a' mindnyájában részesültek. Az öltözéki 's ehez kívántató tetemes költségeken kívül olly gyakor fényes vigalomadás egyesek erszenyít nagy apadásra juttatná, hanem korunkban az egyesületi vállalkozó szellem e' pontra nézve is könnyebben viselhetővé mérsékli magának a' vigalom-kiallításnak költségeit 's így e' pénztelen vagy inkább szűkpenzű farsangban takarékoskodásra segít mind két fővárosinkban.

A' Jégverés ellen kölcsönösen biztosító magyar egyesület kormányától. Különös örömmel értesítjük édes hazánk közönségét, hogy a' külföldre kivándorlás egyik ágának megszüntetésére irányított biztosítási vállalatunkat, munkálkodásunk lefolyt első évében Istennek hála! a' legörvendesebb siker koszorúzá. Azon kellemes helyzetbe jövünk ugyanis: hogy ámbár a' vállalat, kezdetével első felszerelés, mely immár jó időre fűdőzve levén a' következendő éveknél is javára válik, igen nevezetes költségbe került, mégis a' bejött biztosítási díjakból minden jégverési kár, szám szerint 26, mely a' biztosított tagokat érte, legkisebb surlódás vagy vizsgálódás közbejötté nélkül az illető feleknek tökéletes elégtételre, teljes mértékben kipótoltatott, s valóságban ki is fizetett; sőt minden jégverési kár teljes kipótoltatásán s az első felszerelési költségek fűdőzésén felül még 1223 fr. 29 kr. pengő mint állandó tartaléktőke megtakaríthatatott, s az alapszabályok 11 d. §-a értelmében kamatra adatik, kamatjaival a' jövő évek pénzerejét növelendő. Mi annál örvendesebb eredmény, mivel, mint tudva van, az egyesület magát tavaly csak késő tavaszban alapíthatá meg, s így nemcsak soknak, kik különben a' honi egyesületnek pénz-kiszívárogtató külföldiek előtt elsőbbséget adni hajlók lehettek, tudomásukra csak későn jutott; sőt a' külföldi hasonló intézetek nyílt ellenségeskedési mellett, nevezetes félreértések sem hiányoztak. A' fenemlített 26 kármentesítettnek neveik alább elsoroltatvák. Használjuk egyszersmind ez alkalmat, mind azon hazafiaknak, kik hozzájárulásukkal egyesületünket megörvendezteték, szíves köszönetünket nyilvánítani s őket hazafiai bizodalommal megkérni, hogy minden nyereszkezdéstől ment közhasznú vállalatunkat biztosításaik beküldésével ez évben is gyámolítani sziveskedjenek. Pesten jan. 28 kán 1844. A' jégverés ellen kölcsönösen biztosító magyar egyesület kormányá. Névjegyzéke a' kárvallott s' teljes kármentesített biztosítottaknak: Debreczenben: Bernát Gedeon; Eperjesen: Káll János; Karloviczon: Radovanovics Pál; Lugoson: Albrecht Gertrud; Balogh Fer.; Brendus János *); Constantiny József; Feszler József; Gruber Imre; Höfler Antal; Makay Sándor; Oszeckzy N. Ján.; Paulischán Mária; Reichhard Orbán; Schmidt Károly; Swoboda György; Zobel Simon; Meczenzöfön: Tischler Mátyás; Mohácson: Koy András és Serb Miklós; Nagy-Tapolcsányban: Turcsányi Alajos **); Pesten: Máhr Antal; Szepsiben: Staut József s Waldmann Ábrahám; Sztropkón: Neumer György; Újvidéken: Gwozdánovics János.

Zólyommegyel rendkívüli közgyűlés

leginkább a' halomra szaporodott orsz. gyűlési tárgyak átvizsgálása s pótlékutatisások adandása végett levén egybehiva január 4én másodalispánunk elnöksége alatt a' bekövetkezett jelen újév alkalmából merített s buzgó kívánatokkal telt elnöki szokott üdvözléssel kezdetet meg, arra a' KK. és RR. közül kevesen, az egyházi rendből pedig (mellynek megyebeli köztanácskozásokról írt csekély részvéte kivált nálunk sajnálatra méltó) néhányan alig jelentek meg. Mindenek előtt a' kisgyűlési jk hitelcsillagok, melyben foglalt s a' közelebbi közgyűlésre utasított gazdasági választm. azon javaslata: szerinte az orvosi és sebész kar, ugyszinte a' mérnök s' várnagy is számadásaiknak magy. nyelven vitelére lenének kötelezendők, elfogadtatott s a' tisztviselők által ezentul készítendő minden hivatalos irat nyelvűvé egyedül a' magyar állapított meg, ez által is a' KK. és RR. említett számadó tisztviselők magyar nyelvbeni gyakoroltatásukat eszközölni, az okvetlenül bekövetkezendő üdvös törvényrendeletét, mielőtt, késő megelőzni, s' nemzeti nyelvünk iránti buzgalmodokat tanusítani ohajtrán. Ezt követé több felsőbb rendelt felolvastatása, melyek közül a' hltan. azon k. intézvnyére, mely a' megyénkben tanyázó Fitzgerald lovas századnak felsőbbi előleges értesítés nélkül lett beszállásosása érdemben tett 2. rendű felírás folytán keletkezett s' melyben megírattik: hogyha a' megyénkbe jött katonaság ugyan az, mely öszszevonulás előtt is itt volt, akkor panasz nem lehet, mivel a' katonaságnak állandó tanyájára vissza kell térnie, s' mivel az az országos közterhekből e' megyére eső arányt úgy sem haladja meg, ismét fel fog iratni, olly értelemben: hogy miután e' megyében állandó gyalogkatonaság elegendő számmal úgy is létezik, a' lovas katonaságnak pedig állandó lakonyája itt nem lenne, de egyébkint is e' megye más felső megyék

*) Brendus ur szíves volt kármentesítési illetőségét a' becslési költségek visszapótlása mellett az egyesület javára felajánlani.
**) Erről a' nyugtatvány még Pestre be nem érkezett.

közt katonasággal meg volna terhelve, említett katonaságot körükből eltávolíttatni méltóztassék; indítványoztatott ezután, hogy a' stureci meredek heggyen keresztül vezetett, s' megyénk díszére való kereskedési utvonat készítése végkép fejeztessék be, s' miután ez adózó népünk által a' vállaira nehezede katonatartási s' egyéb súlyos terhek miatt semmi esetre sem eszközölthetnék, a' terv szerint még hátralevő 2. hid felépítéséhez s' eként ezen utvonat-építés tökéletes befejezéséhez megkívántató 4000. p. gő ftnak kir. kincstár-ból leendő kirendelésére ö felsége alázatos előbbi számos felterjesztésinken alapulandó felírás után kéressek meg, mely indítvány közakarató elfogadtatásra találván, az országgyűlési utasítások véleményezésére megbízott megyei választmány munkálata vétetett tárgyalás alá, s' e' közt a' megyei kihágások korlátoztatása ügyében ker. választmány munkálata, melyben a' csak futólag megpendített üdvös képviselők rendszer pártolására utasítottak követeink, úgy vélekedvén a' választmány, hogy nem volna idő-előtti dolog jelen or. gyűlésen azon alapeszmének megállapítása s' életbe léptetése, szerinte: minden, ki a' közterhekben részesül, képviselve részeseüljön a' közdolgoz elintézésiben is; ha pedig ettől elütetnének, arra szavazzanak, hogy a' választók növekedett száma a' választásokban képviselők rendszer eszméje szerint rendeztessék, s' új t. javaslat készíttessék; ha pedig ezzel is kisebbségben maradnának, akkor a' munkálatot némelly módosításokkal, melyek közül főbbek: hogy a' tisztújítás csak minden 6 évben tartassék s' minden hivatalra különbség nélkül kiterjedjen, a' számadó tiszték ha itéletileg elmarasztatnak, s' ha csak messzünnen is gyanítatik a' kárpótlási alap hiánya, személyesen is letartóztassanak; a' választói képesség csak urasági főbb tisztekre terjesztessék, ne legyen nyelvhez kötve, s' a' lázadási törvény czélszerűben szerkesztessék, — fogadják el; következtek ezután a' törv. hatósági körlevelek, melyek nálunk 4 osztályba soroztattak: 1.) pártoltattak, 2.) nem; 3.) tudomásul vétettek; 4.) elhalasztattak. Mely levelezések milly sorsra jutásának rövid kivonatban közlése ekép következik: 1.) vagy is pártoltattak: Temesé Körvidéke meghívata, Biharé: Erd. visszakapcsolatása, ugyanaz s' hajdú kerületének rendezetése. Somogyé: or. gyűlési napló kinyomatása, Tolnaé: Vargha István kisdobóvási terve, Jász és Kőrös elrendeztetése, Nyitra Tolna s' Bereg: az orosz hatalom növekedése sa' keresztények zsarnok módoni nyomatása, Temesé pusztá kenyelemből külföldön lakók díjaztatása, s' a' só ára, Honté: a' mezei rendőrségi perek! felkivánása; Liptóé: vontatóknál megállapítandó egyformaság, Középszolnoké: azerdélyi orszgyűlésben felállított 3. üdvös elv, Kraszna, Zaránd s' Kőrös vidékének visszakapcsolatása; Hevesé: a' szöbéli perekbeni bíráskodás, végrehajtás s' bírói taksák, Tornaé: a' kereskedés előmozdítása, Pestvárosé: or. gyűlési küldöttségek szállásbérének fizetése; almagyarországi szövetséges 7. bányá-, ugyszinte Nagybánya városok és Szepesé: a' bányász törv. könyvi javaslat ideiglenes törvényre emeltetése; Trencsenyé: a' k. itélőszék egy részének Pesten létele s' 10 bíróságu ügyekbeni itélendése, Honté: a' főispáni eskü, Sárosé: a' porták arányosítása, Zemplényé: a' puszták benépesítése, Liptóé: törv. végrehajtás, Aradé: pest-nagyszabeni vasútnak Arad felé vezetendése, de csak olly föltét alatt, ha ez által a' költségek nem szaporíttatnak, Torontálé: Bikkely és modosi udvari grófok bíróságának megszüntetése, Szepesi XVI. város rendeztetése s' bezikkeltetése, Buccari sz. kerület, Felső-bánya, Arad, Eszék, s' Pécs városok bezikkeltetése; Hevesé: Paravicini Aloiz, s' Tolnaé: b. Lederer s' Bombelles Henrik honfűsítésa, Szokolczai s' kebelbeli Radván m. városi posztókészítők folyamodásai a' katonai egyenruhákra szükséges posztómennyiségnek hazai gyárakból megszerzendése, a' hazai gyárpar felemelése tekintetéből, nemkülönbén egy ker. választm. mielőbbi kiküldendése azon irányelvvel, hogy az orsz. gyűlések jövendőre minden évbeni mikor? s' milly határidő alatti tartandása körül a' legkisebb részletekig kimerítő t. javaslatot készítsen; 2.) vagy is nem pártoltattak: Fejér a' váltójog I. R. 9. §-nak csupán kereskedőkre szorítandása, mivel a' k. k. előadások közze is sorolt hitelező intézetek létesítendése bizton remélhető, ugyanaz, az életbevágó kérdéseknek a' tábla /ada kivánására 6. hétig leendő elhalasztása, s' Bács a' fontosb munkálatoknak utasítások bevárása nélkül jelen orsz. gyűlésen tárgyalatása, mivel a' kisebbségnek többségfeletti igényjog tulajdonyittatni nem kívánatik, Komárom a' nemesi udvartelkeknek megyei hatóság alól a' városi szervezet ügyébeni munkálat ellenére ki ne vétethetése, Hont nem országos, hanem csak ker. választmányok nevezendése, mivel ez igen általános

eszmé, s' csak ott rejlik a' baj, hogy a' készen levő számos orsz. választm. munkálat annak idejében életbe nem lépett, s' kellő foganatba vétetni elmulasztatott! s' Pest bünt. törv. székének katonai erővel elosztatásából eredt sérelme, noha a' választm. által pártoltatni javasoltatott, s' megemlített, hogy nem lett volna e' kormány részéről czélszerűbb más szelidebb móddal p. o. kir. biztos kiküldése által é r i n t e t t végzés foganatosítását meggátolni, mindazáltal hosszas vitatkozás, s' minden iratnak egész kiterjedésökbeni felolvastatása után szinte nem talált pártoltatásra, sőt voltak, kik mondván, hogy: a' bünvádi eljárásban az eskütszékekhez közelítő olly lényeges változtatásokat s' újításokat, mint a' kérdeslattiak, tenni a' t. hatóságok körén tul esvén, a' kormány-székek 3. rendű parancsainak engedelmessé, s' az ügy is akkori munkálatba vett bün. t. könyv elkészítendését és szentesítendését bevárni tanácsosb lett volna, s' hogy eként a' kormány-székek rendeleteiben nemcsak sérelmet nem látnak, s' azokat nem rosszalhatják, de ö felségéhez ez ügybeni eljárásért köszönő felírást is intéztetni kívánnak, mi azonban ez alkalommal elmaradt; 3.) vagy is tudomásul vétettek: Pest orsz. gyűlési gyorsírók honnét leendő díjaztatásuk, Szabolcs 2. rendű egy-mással ellentétben levő levelei Dreyenyák gyűjteménye meg és nem vétele, ugyszinte Thuróc az állítólag alkotványunk sarkkövének a' fölötté szép (!) nem fizetési és semminemű közterhekhez semjárulási kiváltságnak fenntartása, s' az igen szabad (?) mozgásban levő sajtónak korlátoztatása ügyében 2. rendű körlevelei, anyautasításunkkal homlokegyenest ellenkezvén „puszta tudomásul“ vétettek, s' ezek folytán levelezés után fel fog világosíttatni szomszéd Thuróc megye, hogy a' közálladalomra nézve mi vészteljes elveket állított fel, t. i. a' mennyiben magának mint egyes törvényhatóság egész orsz. irányában tiltakozási jogot igényel, s' a' kormányt nem eléggé erősek és feladati teljesítendésében nem eléggé ügyesnek képzeli, nekie tanácsot osztogatván, hogy a' törvények szentesítendése alkalmakor mit tevő legyen? egyszersmind felszólíttatni, hogy miután kivált egyik levele által közretett nézetekben választmányunk szavai szerint: „a' visszavonás, lengyel diaetalis veto, s' forradalom elvei“ rejlenének, illyesektől jövőre okadjék; 4) vagy is elhalasztattak: Győr s' sopronyi Vtörvszékek Győrbe leendő áttétele, Veszprém a' conservatorium s' nemzeti színház iránti eléggé ismeretes, s' azért csak néhány szóval érintett körleveleik s' felszólítások, minthogy most sokkal fontosb, életbevágóbb s' hazánk javát sokkal közelebről érdeklő ügyek feloldására is alig van idő s' csak azok szerencsés feloldásától várja megyénk is hazánk ohajtott felvirágzását! Fejér felszólítása az országgyűlési tanácskozásokról kellő csend s' rendőri intézkedések megtétele iránt, mint különben is a' táblák hatóságához tartozó tekintetbe nem vétethetett. Temesvárnak az orvosok s' természetvizsgálók keblében voltát örökítenő emlékpénze méltányossággal fogadtatván, részére határozott köszönet meg fog iratni. Végzetül nemhagyhatom érintetlenül a' pesti hírlap m. é. 309. számában olvasható zólyommegyei levelezőnek azon zólyomi közgyűlésre (mely általam is e' lapok m. é. 95. számában közöltetett) vonatkozó kitételét, miszerint a' hús ára alkalmasint azon oknál fogva, mivel a' szomszéd megyékben leszállított, nálunk fölemeltetett legyen; — mert a' hús ára mint eddig, úgy azon alkalommal is, csak az e' végből megyei vásárokról kiküldött sz. bíráknak a' marhák áráról beadott hiv. jelentéseik felolvastatása s' megfontolása után szabatt meg, s' a' szomszéd megyék husárszabási csak annyiban szoktak jönni nálunk tekintet alá, mennyiben ez a' versenynök (concurrentia) kiállhatása nézetéből szükséges. Mi pedig ugyanazon nov. 21 ki gyűlésünket jellemző, s' állítólag a' fontolva haladó urak által történt, de a' 13dik századba utalt zárdai latinsággali szerencsétlétést, s' azt követő nemzetiségünk millyen előhaladása ügyébeni felkiáltást illeti, miután a' fontolva haladók nevezete alá közönségesen foglaltatni szokottak száma, ha valahol, bizonytal nálunk, hála megyénk szellemének! említést sem érdemel, ezeket valóban kár volt a' levelezőnek említeni, s' még annál nagyobb kár a' hirt nagy olvasó közönség elébe bocsátatni, mert ennek figyelmét, ha az ügy maga valóságában előterjesztve leendett, érdemének csekélysége miatt aligha igényelhetette, s' az egész tény csak abból állt: hogy különben is latinul szóló egyik köztisztelendő t. bírák előadását ezen szokott nyelven megtevén, arra némelly előbb már magyarul nyilatkozóknak, nem annak kitüntetéséül, hogy a' latin nyelvet mennyire bírják, s' mennyire nem feledék meg (!) el, de alkalmasint csak könnyebb érthetőség czélatábul, néhány szóval latinul válaszoltak, — mely egyszerű tényből kellett e' s' mel-

nyosan lehetett é azon következtetést vonni, hogy: ha úgy haladunk tovább is nemzeliségünk szent ügye ömzodításában, bizonyonnyal elmondhatjuk 18. évi közlés után: nous sommes aujourd'hui ce que nous étions er! annak vitatásába e'hasábokban, melyeknek elég fontos tárgya van, nem bocsátkozom 'stb. — y. — LEGUJABB: febr. 5kén a' földi 93 orsz. ülésben az anyaország's kapcsoló részek megnyugtatása végett felhataloztatott ő föls. minden esatolvány nélkül 's így az egész turpólnai sérelem mellőztével több napi heves viták után, melyekre visszatérünk; szintazon napon 93 orsz. rendi ülésben a' városok rendezetési ügye tovább folytatott több városi követ ellenszólásával a' elégett, hogy a' városok belszerkezete az országgy. szavazattal olly szoros kapcsolatba ne tétessék, mi azonban nem sikerült; 6kán szinte a' városi szerkezetet folytaták a' 94. orsz. rendi ülésben az azon napi 193 ker. ülésben pedig a' magy. nyelv tárgyában kelt kir. leirat íránt észült üzenet 's felírás-javaslat olvastatott fel 's közönlára bocsátatott 's a' febr. 7ki 194. kerül. ülésben némi szóbeli változtatásokkal hitelesítették annak szerkezetet, a' febr. 7kén tartott 95d. orsz. ülésben megállapítottat a' horvát követnek némi szemrehányó kifakadásoknak megtorlása 's félretele után.

Tájékoztulás a' Biharl ügyekhez.

A' Világ és Jelenkor mult évi 53dik 's Pesti hírlap 155dik számaiból, fogja már tudni az olvasó kövönység, mikép a' S. F. csödpberbeli választmányának, a' törvényszékhez intézett azon jelentését, melyben ez, S. F.—t, ki még börtönben is folytatott bankócsinálást már 10 évig raboskodott, 's most már másodsor van szód alatt, több rendbeli tolvajságrul 's arrul vádolván, hogy ujjal bankót csinál, 's hogy csőd alá esett ömögéből sok portékát elhordott, melyek, mint fíja szoltjában meglevők, ujjal is kimutathatók — tüstint elogadni kérte: főjegyzői irnok S — J. főjegyző ur engedelméből, S. F.—nek másolatban, törvényszékbeni előterjesztés előtt kiadta. Tudva lesz tovább az is, mikép főispáni helytartó ur, kormányzó jogánál, sőt kövönességénél fogvást is, kívánván tudni, hogy ezen, kévönőbb önmaga a' főjegyző ur által is megismert hivatali hibába mennyiben igaz, íránta, előbb ugyan mind magát főjegyző urat, mind, mivel ez kiterőleg felelt, a' kiadó irnokot is megkérdező; tudva lesz: miszerint az irnok elő is adta szóval, mikép történt a' kérdés alá vett közlés, de vallomásának írásban ígért kiadását későbbben megtagadta, sőt a' következett juniusi közgyűlésre olly értelmű bizonyítványt adott főnökének, mintha főisp. helytartó ur öt e' dologbani nyilatkozásra ígéretekkel is kecsgetéssel bírta, — és én, ezen állítólagos ígéretekkel, midőn később a' megígért bizonyítványért hozzámenék, főisp. helyt. ur nevében mintegy, ismétellem volna. Tudva lesz végre: hogy épen ezen bizonyítványra alapított megtámadatása a' főisp. helytartónak okozá főként, hogy Biharban jelenleg k. biztosság munkálkodik. A' vizsgálat folytában, engem, mint kire S. J. emelt bizonyítványában hivatkozik, természetesen ki kelle hallgatnia. És én, bebizonyítván előbb is az illető jegyzőkönyvekből 's magának főjegyző urnak a' Pesti hírlap 172dik számába iktatott nyílt leveléből, mikép főjegyző ur ez ügyre nézve, vagy a' közgyűlésen, vagy most említett hírlapi nyílt levelében — hol a' jegyzőkönyvbe ment közgyűlési szavait önmaga szépen elferdíti, — nem beszélt igazán; és itt, és ott, minden esetre háromszor mondott ellenkezőt az igazsággal: felállítam, hogy ezek miatt a' S. ügyben sem neki, sem mellette 's maga mellett tanuskodó irnokának hinni teljességgel nem lehet. Sőt hogy őt, 's hivatali hitelességet még inkább megismertessem, részint általa megtámadt becsületem igazolására, részint polg. kövönességéből felfűzőzöm a' csak kevéssel azelőtt tudomásomra jutott intabulationalis alaptalan jelentések dolgát is, melly így történt: 1839 sept. 23. tartott közgyűlés 2383dik sz. a. bemutatván az illető fősz. biró E. L. vagyoinainak összeírását: E. L. a' 2384dik sz. a. kérte „azt hiteles másolatban kiadni, úgy arról, hogy ellene semminemű adósságbeli teher intabulálva nincs, sem pedig passivus pörök ellene nem folytatottak, bizonyítványt adatni.“ És a' határozat így szól: „A' bemutatott összeírás hitelesen átiratni, és a' megye pecsétje alatt folyamodó t. biró urnak kiadni, egyszersmind a' felől, hogy ellene sem per nem folytatottak sem pedig adósság besorozva nem találattik, — miután ezt az előterjesztő főjegyző hitelesen jelentette, szokott bizonyítványt adatni rendeltetik.“ — És ezen hiteles jelentése a' főjegyzőnek nem volt igaz. Mert az 1840dik évi közgyűlés 2382 — 2383dik számai alatt, egybeszámitva 5800 pengő forintot soroztat ki E. L. mellyek ellene még 1838ban a' 2164 — 2162 sz. a. tábláztattak be, következőleg 1839ben septemb. 24kén még betáblázva voltak. Itten tehát a' megye, főjegyzőjének hitelességén építve, hiteles pecsétje alatt nem igaz bizonyítványt adott ki. — De nem igaz 's a' főntebbitől egészen meg-

különböztetendő nem igaz bizonyosságlevelét adott ki hiteles pecsétje alatt a' megye 1840ben jun. 22kén az 1237d. sz. a. is, hol a' jegyzőkönyvben szórul szóra imez áll: „E. L. ur mult évi j. k. 2383d. száma alatt látható bizonyítvány során, hogy ellene semminemű teher intabulálva nincs, kér azon időtől“ (sept. 24. 1839.) „a' mai napig“ (jun. 22. 1840.) „egy hasonló bizonyítványt kiadatni.“ — És a' végzés: „Az előterjesztő“ (főjegyző), „szóval jelentvén, hogy a' folyamodó ellen semminemű adósság sincs a' jegyzőkönyvek szerint besorozva: a' kért bizonyítvány hiteles alakban kiadathatik.“ Pedig E. L. ellen, az 1840d. évi mart. 5kén 1149. szám alatt (melly idő az 1839ki septem. 24kén és 1840ki junius közű esik) 7500 vftot soroztatott be, melly csak az 1840d. évi sept. 24kén 2381. sz. a. tehát később tábláztattott ki. Következőleg e' 2dik bizonyítvány is valótlan volt.

És ezen bizonyítványok folytán E. L. ur a' nm. m. kir. helyt. tanács felügyelése alatti k. alapítványi pénztártól 25,000 p. forintot nyert kölcsön; 's miután azt megnyerte: az 1840dik évi sept. 24kén 2179d. sz. a. ujjal „kért az ellene intabulálva levő summák mennyiségéről, úgy arról, hogy ellene semminemű per nem folytatottak 'stb. hiteles bizonyítványt adatni.“ Mire a' határozat ismét szórul szóra így szól: „Minthogy a' folyamodók ellen az utóbbi közgyűlésből adott bizonyítvány óta semminemű adósság nem intabuláltatott, sem pedig ellenök perek nem folytatottak 'stb., ezekről a' hiteles bizonyítvány olly formán rendeltetik kiadatni, hogy a' most bemutatott kövönlevények, mint alább láthatni, első helyen besorozattak. Főjegyző. Ezen inprotocollatio és bizonyítvány szerint tehát, az alább 2208 — 2211 szám a. besorozott 's összesen 25000 p. pénzt. forintja az alapítván „első helyen“ volna E. L. ellen besorozva; de nem így áll a' dolog: mert mint a' besorozási j. könyv bizonyítja, 1840ben sept. 24kén 1789ről, 1801ről, 1825ről, 1829ről és 1836ról és így öt különböző évről besorozott nyolcz külön kövönlevényen 11,300 vft. volt még E. L. ellen besorozva, melly summák mint előbb intabuláltattak, mind az alapítványi pénztár 25,000 pengő forintja előtt állottak 's állanak a' legközelebb mult novemb. 6kán ki tábláztott 1669. ft. híján ma is. Mellyekből kitetszik: hogy e' 3dik hiteles bizonyítvány sem igaz, 's a' megye pecsétje, a' saját szavai szerint „mindig becsület és lelksiméret pályáján futott főjegyző hiteles jelentései miatt, „háromszorított igazsággal ellenkező bizonyítványra. Ezen általam az illető helyre beadott vádpontok főjegyző urral felelet végett nov. 4kén közöltettek, 's arról, hogy a' főjegyző ellen olly tartalmu feladás is létezik' meg fog vizsgálatni, az 1805. 5. t. értelmében a' RR. értesítették. Ezen értesítő levél felolvastatásakor felállott főjegyző ur, 's elmondá, „mikép a' vád igaz, azt menteni nem lehet; de ő azt nem maleversatióval követte el, hanem azon férfinak, ki nek becsületéhez kétség soha nem fért, hitt szavaiban „s így adta ki, a' gyűlés utolsó napján kért, 's rögtön használtatni kívánt bizonyítványt.“ Egyébiránt — folytatá — hivataláról lemond, 's ha a' RR. tévedésért nagyobb büntetésre ítélik, azt is nyugodtan várandja be.“ És a' RR. „azon barátjának indítványára, ki jegyzőkönyvbe ment saját szavai szerint a' főjegyző ellen vádul felhozott ezen hibának egyenes eszköze volt, „leginkább azon okból, mivel a' kir. biztosság kineveztetésekor érkezett k. parancsolatban e' vád nem foglaltatik, 's így arról tudományuk nem volt; és mert egyetemök bírja a' jogot: a' vétkeseket nyomban megbüntetni, a' hibáját megismerő, menteni nem tudó, 's hivatalát letenni kívánó főjegyzőt, e' hibának, megvizsgálás előtti, — mert az eredeti vádpontokat sem látták soha — elengedésével meg is büntették; még pedig mind ezt akkor tették a' lieber alles urak, midőn a' tanácskozási teremtlől csak 3dik szobában munkálkodó vizsgálati eljárás folytában a' vád a' főjegyzővel, felelet végett, mint már érintém, közöltetett is.

Megemlítettönek vélem még, mikép főjegyző ur, midőn székének elfoglalására visszahivatott, azt monda: hogy lemondási lépését megfontolva tette, 's miután „bár csak egy esetben nem elég elővigyázattal tett lépéséből a' hiba csakugyan megtörtént: attól „elállani nem kíván.“ — Megemlítettöknek tartom pedig e' szavakat azért, mert a' főntebbiekből is ugyan, de különösen e' szavaiból tetszik ki főjegyző urnak, hogy ő, ki vált, miután E. L. és N. J. urak is mindig csak egy bizonyítványt emlegettek a' közgyűlésen, még most is oda akarja simítani a' dolgot, mintha ő csak egyszer referált volna hamisan a' k. gyűlésen, 's csak egyszer adott volna ki a' megyével hiteles pecsét alatt E. L. részire hamis bizonyosság-levelét. Pedig erőködni bizony ha-

szontalan már, mert a' főntebb elősorolt, 1839dik évi sept. 23ki — 1840dik évi jun. 22ki és 1840dik évi sept. 24ki, tehát három különböző esetet, bajosan varázsolja valaha egy esetté? Azonban, ha ezt mondta volna is főjegyző ur: sok és nevezetes kérdés nyílik itt még, melyekre felelnie kell. (V. köv.) Mezey Fer.

Miskolcz jan. 5án: Városunk tisztválasztását mult évi dec. 29ik és 28 napjain tartá, 's a' régi tisztikar igen kevés változtatással ujra megválasztott általános többséggel, daczára mind azon machinatióknak, mellyek ellene nem mint az előtt — elhamarkodva, hanem elkésve intéztettek. Nem czélom a' t. cz. közönség figyelmét untatni hosszas leírásával azon stereotyp jeleneteknek, mellyek ilyenkor minden választásnál előfordulnak, röviden csak az eredvényt közlöm; bár kegyes figyelmére méltatná a' „Nemzeti Kalendárium“ szerkesztője, melly, mert tán „nemzeti“ czime van — legalább — városunk tisztikaravallannyra hátramaradt hogy mitsem gondolva halálozásokkal, változott népbizodalommal, még ujra az 1840kit marasztá meg folyó évre is, pedig a' nemzeti kalendárium nem Miskolcz város kövönsege. — Főbiró: Kun Miklós, albiró: Csépanyi Ferd. rendőrkapitány: Kóródy Ferencz; főjegyző: Rozgony Alajos, aljegyzők: Éles János, és Szivos Pál; tisztügyész: Csabay József; pénztárnokok: adói Valla József, jólléti: Bodnár Antal; földbéri: Reich Ferencz; tanácsnokok: Debreczeny László, Tepper János, Klir Antal, Pásztor Samu, zsérczi Molnár János, Pintér Ferencz, Lőkös Imre, Hoditzius F e r e n c z, Ganszberger Antal, Bendik János, Povovszki Szilárd, 's Hanko Mihály; őrhadnagy: Szabó István. Királyi biztosunk a' meghatalmazottsági testület elibe terjeszté már kir. városá emel-tetésünk legfontosb feladatát a' megváltást illető számozást. — T e t e m e s öszveg a' mi kívántatik, igaz, de táplál bennünket a' remény hogy viszonzésrevételeink igazságos léte 's ő fels. kegyelmessége ez öszveget tetemesen csökkentendik. — 'S midőn öszinte ohajtásunkat fejezzük ki, bár a' meghatalmazottsági testület kerülve még most minden osztály 's osztály közti súrlódást élesztő 's így a' közohajtást hátráltató kérdések feszegetését, egyedül ezen számozás vitatására szorítkoznék annak kedvező bevégeztéig. — Városunk főutczáji néhány középület kivéve, többnyire fedél alatt, 's ez emelkedés, a' távolság köde szibbasztá már előttünk a' jul. 19ei veszélyterhes nap szomorú emléket 's mi már vigadni is tudunk. Tánctvigalmink tartatnak; lelkes e. alispánnékn elnökele alatt hevenyészett nögyelet (bár szilárdúlna meg ez megyénk díszére!) 's h. casinónk 3 tánctvigalmat adand. Sokan kárhoztatják e' vigalmakat a' gyásznapok után. Miért? hisz kedves halottaink temetésit is torváltja fel, 's örökös bú sem képes változtatni a' multakat! 'S a' czél nem pusztán mulatás nem! sőt méltó a' gyengéd női kebelhez, a' czél jótékony és nemes! — a' szenvedő emberiség fölségelése, 's kisededovó intézetünk pártolattása. 'S előlételeknek szabad é illy nemes czélzatot feláldozni?

Spanyolország.
(Zavargás Saragossában a' nemzetörség lefegyvereztetése miatt.) A' saragossai nemzetörség lefegyvereztetése csakugyan nem mehele vérengzés nélkül véghez. Jan. 13án Claveria főkapitány parancsot bocsátá közre a' fegyverek kézhez szol g á l t á s a végett, de rendeleteinek csak a' lovasság engedett, mig a' többi osztály parancsnokai ovást tettek ellene. A' főkapitány tehát 22én ismétlé parancsát, 's erős őrcsapatokat járattott szerre a' városban, mellynek utcáit zajgó emberek foglalák el, kik szándékukban fenyegetőzéssel g á t l á k azon néhány nemzetört, kik fegyvereiket a' hatóság kezibe akarák szolgáltatni. Ennek következtében, mintegy gúnyul, csak néhány töredezett fegyver adatott be. 9óra tájban hire futamlék, hogy a' hadi törvény ki fog hirdettetni. 11 órakor falragaszokon ismétlé parancsát a' főkapitány, de a' nép azonnal letépte 's megsemmíté azokat. Délután harmadfél órakor, miután a' nép semmi fölszólitásnak nem engede, a' hadi törvény csakugyan kihirdetteték, néhány század katonaság csatarendbe állott, 's a' nép lödözni kezdett. A' katonaság erre szinte tüzelt, 's mindkét részről vér folyt. Kevés pillanat mulva mindazáltal futásnak eredt a' nép, 's másnap már ismét tökéletes csönd uralkodék a' városban.

Anglia.
(O' Connell pöre. Előkészületek a' parlamenti ülésekhez.) Az izgató pöre gyorsabban halad előre, mint eleinte gondolák; a' vádtauk már bevégezzék valamásikat, 's a' mentő tanok vallatása sem tarthat 14 napnál tovább, mit azután néhány nap mulva rögtön az ítélet fog követni, ha addig új késlető armányt nem gondolnak ki a' vádlottak. O' Connell igen hidegvérűleg viseli magát, mi legközelebb annyira ment, hogy

